

České slovo

Prezident G. Bush v Praze

Prezident Havel k 28. říjnu

Foto: Květa Venušová
První kolo porad prezidentů G. Bushe a V. Havla na Pražském hradě.

Byl to velký den sám o sobě, první výročí revolučního 17. listopadu, ale den tím větší a významnější, že jej přijel do Prahy oslavit s celým Československem prezident Spojených států amerických George Bush. Byl to den nabitý událostmi. V devět ráno vystoupil prezident Bush s chotí z letadla, byl představem čs. reprezentantům a provázen prezidentem V. Havlem, vykonal přehlídku čestné roty. Potom odjeli prezidenti na Pražský hrad, kde se začalo kolo porad. Nejprve spolu hovořili jen sami dva prezidenti, po půlhodině se k nim připojil předseda federální vlády M. Čalfa. Potom přišla řada na českou delegaci — premiéra Pitharta a předsedkyni České národní rady Burešovou. Když skončil s nimi, přešel prezident Bush do jiného salónu na Pražském hradě, kde se pozdravil a konferoval odděleně s delegací Slovenska — premiérem Mečiarom a předsedou Slovenské národní rady Mikloškem.

A nastal čas k odjezdu do Federálního shromáždění, jehož poslanecké řady byly rozšířeny o Českou a Slovenskou národní radu. Uvítání v parlamentu bylo nadšené. Prezident Bush na ně reagoval projevem, z něhož uvádíme několik hlavních myšlenek:

Je mi ctí, že jsem prvním americkým prezidentem, který vůbec navštívil vaši zem, aby vám přinesl srdečné pozdravy amerického lidu při tomto prvním výročí návratu Československa ke svobodě. Před rokem... začala sametová revoluce, která uspěla bez jediného výstřelu, dokázala, že vaše zbraně byly mnohem lepší než cokoli, co měl stát.

Vaše revoluce byla též obnovením hluboce zakořeněných zásad, spojených s mou zemí. Zásady, zakotvené ve vašem vyhlášení nezávislosti, které váš první prezident T. G. Masaryk formuloval v roce 1918 v USA spolu s hrdým slovenským vlastencem Štefánikem, byly v zásadě inspirovány

slovy našeho T. Jeffersona před více jak 200 lety.

Včera na cestě s Washingtonu do Prahy jsem měl s sebou popis těchto dokumentů a ty vám dnes byly rozdány, když jste na toto zasedání přicházeli. Dávám vám je jako znamení přátelství a společných zásad i vzájemných svazků, které sdílely naše národy po dlouhou dobu. Naše vzájemné svazky upěvňovaly generace Američanů, Čechů a Slováků. V bitvě proti nacistické tyranii stála

Amerika po boku s odvážnými českými a slovenskými partyzány.

Rozhlasové stanice Svobodná Evropa a Hlas Ameriky zastávaly ideál pravdy a tak jsme hovořili společným jazykem naděje.

Dlouhé rozdělení Evropy nyní končí, dnes je Československo opět svobodné. Čs. revoluce skončila, ale renesance Československa právě začala. Vaše a naše práce zdaleka ještě

Dokončení na str. 2

Prezident České a Slovenské federativní republiky, Václav Havel, přenesl o státním svátku, 28. října 1990, v televizí projev, který pro svou závažnost otiskujeme doslova. Zní:

Milí spoluobčané!

Před 72 lety, přibližně v tuto hodinu, přijali v pražském Obecním domě představitelé našich národů, sdružení v Národním výboru, zákon o zřízení československého státu. První věta tohoto našeho prvního zákona praví, že samostatný stát československý vstoupil v život. 28. října 1918 tento stát skutečně vstoupil v život. Dlouholeté úsilí našeho zahraničního odboje, vedeného Masarykem, Štefánikem a Benešem a dlouholeté úsilí několika našich domácích vůdců bylo toho dne, kdy je svým veřejným vystoupením podpořil všechny lid, korunováno úspěchem.

Z trosk zhroutěného rakousko-uherského mocnářství a na pozadí jeho válečné porážky povstal nejen náš novodobý samostatný stát, ale zároveň první demokratický stát na naší půdě v celé dlouhé historii našich národů. 28. říjen je právem naším hlavním státním svátkem! Dnes má tento svátek pro nás obzvlášť sváteční příděch. Poprvé po dlouhých desetiletích můžeme říci o 28. říjnu 1918 plnou pravdu a přiznat tomuto dni jeho pravý význam. Poprvé po dlouhých desetiletích se můžeme opět bez různých vytáček a zcela jednoznačně přihlásit k idejím, s nimiž je tento den neodmyslitelně spjat, totiž k ideálu svobody, politické plurality, skutečné demokracie, občanské rovnosti, sociální spravedlnosti, humanity a v neposlední řadě plné státní nezávislosti.

To všechno je jistě důvodem k upřímné radosti. Bylo by však nebez-

pečným sebeklamem, kdybychom dnešní výročí vnímali pouze jako důvod k radosti. Není jen tím, je pro nás zároveň velmi vážnou výzvou k velmi vážnému zamyšlení nad sebou samými. Žijeme totiž v době, která nám klade bezpočet zneklidňujících otázek. V jejich pozadí se skrývá jedna základní — zda a jak se nám daří prosazovat hodnoty, jejichž jménem jsme před necelým rokem povstali proti totalitnímu režimu a zda a jak uskutečňujeme ideály, které jsme tehdy veřejně artikulovali.

Obávám se, že nemáme mnoho důvodů ke spokojenosti. Společenské změny, které se nám zdály ještě před několika měsíci na dosah ruky, probíhají těžce a pomalu. Mezi lidmi roste neklid, nespokojenost, netrpělivost a zklamání, které jsou provázány rostoucí nevraživostí. Žijeme v dusné atmosféře! Kredit, který jsme ve světě získali svou rychlou a pokojnou revolucí, zvolna ztrácíme! Zahraničí nás pozoruje se stále většími rozpaky a stále častěji vyslovuje obavu, že naše schopnost budovat nový systém povážlivě kulhá za schopností, kterou jsme prokázali při bourání systému starého.

Jsem přesvědčen, že všechno nakonec dopadne dobře. Zároveň se však domnívám, že dopadne-li vše nakonec dobře, pak jen a jen proto, že v sobě nalezneme sílu podívat se zpřímá do tváře sami sobě, všem svým dosavadním neúspěchům a všem jejich skutečným příčinám včetně těch, které tkví v nás samotných a v našich špatných vlastnostech! Není mým dnešním úkolem rozebírat všechny aspekty krizové situace, v níž se ocitáme. Zmíním se pouze o jedné věci, která je bezprostředně významově spjata se vznikem našeho státu.

Československo vzniklo před 72 lety ze společné vůle našich dvou národů, reprezentovaných jejich nejvýznamnějšími duchy. Nejuvědomělejší Češi a Slováci, ať už působili doma či v zahraničí, se tehdy jednoduše shodli na tom, že jedinou zárukou nezávislé státní existence a svobodného národního rozvoje je pro nás společný život v jednom státě. Tato obecně sdílená jistota vedla dokonce naše předky, jak Čechy, tak Slovaky, k přesvědčení, že naše dva národy jsou jen dvěma větvemi národa jediného. V této věci, jak víme, se osudově mylili, nicméně sám fakt, že takto smýšleli, svědčí o tom, jak hluboká byla jejich jistota, že patříme k sobě.

Jak dobře víte, naše soužití v jednom státě prodělává právě v těchto dnech velikou zkoušku. Svoboda, kterou jsme si vybojovali, nás zcela zákonitě postavila před otázku, zda rozhodnutí našich předků bylo také svobodné a zda bylo správné. Jsem hluboce přesvědčen, že to bylo rozhodnutí správné! Zároveň jsem ale hluboce přesvědčen, že toto rozhodnutí musíme dnes zbavit jeho dobové podmíněných iluzí a vdechnout mu nový obsah.

Nejsme jediným československým národem, ale národy dvěma, které mají právo na tutéž míru národní svobody a suverenity.

Jsem zároveň státem s početnými národnostními menšinami, které mají také svá práva.

Dokončení na str. 2

Foto: Květa Venušová
Americký prezident G. Bush, provázen prezidentem V. Havlem a předsedou Federálního shromáždění A. Dubčkem, vchází do zasedací síně parlamentu.

Prezident G. Bush v Praze

Dokončení ze str. 1

tě nejsou ukončeny. Váš lid, podobně jako sousedé na severu i na západě, stojí před úlohou vybudovat stabilní demokracii a prosperující tržní hospodářství z trosek totality. Dnes stojím na tomto místě proto, abych vám řekl, že vás v takovém rozhodujícím okamžiku nezklameme, Amerika bude po vašem boku.

Dnes naše dvě země uzavírají dohody, poskytující Československu úplný přístup na americké trhy, k americkým investicím a technologiím. My chceme pomoci otevřít prostor pro kreativitu a energii českého a slovenského lidu a proto se zasadím o to, aby americký Kongres schválil fond 60ti milionů dolarů pro čs.-americkou spolupráci. Navíc, na podporu vašeho soukromého sektoru, dají Spojené státy k dispozici 370 milionů dolarů, které jsou určeny na pomoc střední a východní Evropě v následujícím roce.

Jen včera byla podepsána dohoda, kterou vaše vláda zakládá slibný společný podnik se dvěma americkými podniky za účelem modernizace čs. telekomunikací. Očekáváme, že Mezinárodní měnový fond dá k dispozici 5 miliard v roce 1991 pro střední a východní Evropu a Světová banka v době následujících tří let přispěje dalšími 9ti miliardami.

Mám radost, že vám mohu oznámit opětne otevření amerického konzulátu v Bratislavě ve Slovenské republice. Jen včera bylo definitivně vybráno místo pro naše nové kulturní středisko v Praze. Náš nově založený Národní fond pro sdělovací prostředky slibuje, že bude podporovat odborné znalosti a umožňovat činnost čs. svobodných, nezávislých sdělovacích prostředků. Dále bude co nejdříve zahájena činnost evropského výzkumného střediska Amerického ústavu pro východo-západní studium bezpečnosti.

Ještě bych chtěl zdůraznit, že by se Praha měla stát sídlem stálého sekretariátu Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě. Jsem přesvědčen, že se mi v Paříži podaří dosáhnout jednomyslnou podporu pro tuto iniciativu. Je velmi správné, aby toto město, které kdysi bylo na hranici studené války a konfliktů a teď je srdcem nové a sjednocené Evropy, hrálo ústřední úlohu.

Mám pocit, že nikdo nerozumí lépe, oč v Perském zálivu jde, než Češi a Slováci. Vy víte z vlastní trpké zkušenosti, že svět nemůže zavřít oči před agresí. Víte, jak je malá naděje, že by bylo možné agresora uklidnit. Víte, jaké to má praktické následky, když národy tváří v tvář agresí si řeknou, že to není jejich starost, že jde jenom o konflikt daleko mezi lidmi, o kterých nic nevíme.

Dnes jsem velice hrdý, že mohu společně s československým lidem oslavit první výročí dosažení svobody. Obdivuji vás a blahopřeji vám k vaší odvaze a k vašim ideálům, ke všemu čeho ještě určitě dosáhnete. Vyzývám vás nyní, kdy zaujímáte místo ve středu Evropy, které vám právem náleží, abyste hleděli na hranice tohoto kontinentu, abyste se spojili se svými sousedy Evropy a v Severní Americe vybudováním společenství svobody, aby mir a prosperita, o které se snažíme, aby mir a prosperita, které sdílíme, byly mírem a prosperitou všeho lidstva.

Bůh žehnej československému lidu.

Prezidenti Bush a Havel potom jeli na „krátké setkání s novináři“ u Pražského hradu pod širým nebem. Nejmnocnějším pánem na setkání byl silný vítr. Neuctivě cloumal všemi účastníky, i oběma prezidenty. Na mnohé dotazy, vznesené na tiskové konferenci, odpověděl prezident Bush před tím nebo potom ve svých projevech v Praze.

Dalším bodem programu byla návštěva u kardinála Tomáška v pražském Arcibiskupském paláci. Setkání bylo velmi srdečné, byli mu přítomni i arcibiskupové olomoucký a trnavský a biskupové královehradecký, brněnský a rožňavský. Kardinál Tomášek věnoval prezidentu Bushovi na památku kopii zbraslavské Madony, která je jedním z nejstarších děl středověké gotické malby.

V tu dobu se už naplňovalo Václavské náměstí občany, kteří chtěli vzácného hosta pozdravit. Z bezpečnostních důvodů bylo Václavské náměstí rozděleno na tři části, z nichž do dvou byl přístup jen na zvláštní vstupenky. Pod sochou sv. Václava vévodila pohledu zvláštní velká vitrina s průčelím z neprůstřelného skla. Pražáci v minutě našli pro vitrinu označení akvárium. Čekání na příjezd prezidentů zkracovala reprodukováná hudba a vystoupení zpěváků Hutky, Nohavici a skupiny Spiritual Kvintet..Chvilími rušili slavnostní náladu pískotem a nepřístojným chováním republikánovi stoupenci dr. Sládka. Moderátor je okřikl se souhlasem všech přítomných.

Když prezidenti s půlhodinovým zpožděním na Václavské náměstí přijeli, byli uvítáni státními hymnami. Položili věnce k uctění památky Jana Palacha a první promluvil prezident Havel. V podstatě řekl:

V posledních letech, hlavně v posledních měsících před loňským listopadem... nikdo z nás nevěděl, co bude onou kapkou, kterou přeteče pohár, sněhovou koulí, která uvede do pohybu lavinu. Lavinu uvedli do pohybu studenti, kteří se rozhodli připomenout si památku Jana Opletala a Mezinárodní den studentstva nezávislou manifestací. Co po ní následovalo je všeobecně známo.

A docela právem se dnes ptáme, proč... naše politické ovzduší je otravováno vlivem demagogie a politické, národnostní i rasové nesnášenlivosti. Proč poté, co jsme tak humánním způsobem svrhli tak nehumánní režim... se v naší společnosti šíří nespokojenost, nervozita, nejistota, netrpělivost a zklamání.

Za daleko horší považují, co je stále častěji provází — nevráživost, zlovolnost, řevnivost, vzájemné osočování, závist a přebujelá ctižádost.

Což jsme opravdu národem, který dovede probudit k životu své dobré vlastnosti vždycky jen jednou za dvacet let a jenom na pár měsíců?

Nechce se mi věřit, že by i v českých a slovenských duších a v českém a slovenském veřejném životě nemohla natrvalo převážít laskavá moudrost.

Několik studentů vyzvalo své spoluobčany k tomu, aby dnešní shromáždění věnovali jakési meditaci o sobě samých...

Za velmi dobrý impuls k tomuto sebezpytování považuji radostný fakt, že nás právě dnes poctívá svou návštěvou představitel jedné z nejstarších demokracií světa, nejvyššího představitele velkého a svobodomyslného národa, prezident Spojených států amerických, George Bush.

Prezidentu Bushovi zaznělo na uvítanou nadšené volání celého Václavského náměstí. Shromáždění, které se tam sešlo, čítalo přes sto tisíc lidí a bylo to největší shromáždění, k jakému kdy prezident Bush mluvil.

Ve svém projevu prezident Bush pravil:

...Je to nesmírně dojemný pohled. Stromy jsou bez listů, ale přesto v Praze vládne jaro. Na lukách nekvete květiny, ale v Praze přesto vládne jaro. Na kalendáři stojí 17. listopad, ale přesto v Praze vládne jaro.

Před sedmi desetiletími bylo mezi dvěma prezidenty utvořeno dosud nebývalé partnerství. Byl to filozof Masaryk a idealistický vědec Wilson. Bylo to však i partnerství mezi Čechy a Slováky pro život ve společné federaci. Od doby jejich společné práce na našem vyhlášení nezávislosti k dnešku to však byla dlouhá a složitá cesta k této nádherné oslavě. Jsem hrdý na to, že těch několik posledních kroků mohu kráčet s vámi ve chvíli, kdy jedna část cesty končí a druhá začíná.

...Svět nikdy nezapomene na to, co se stalo, protože na tomto náměstí se psala historie, historie svobody, dnů úzkosti i dnů naděje.

Prezident Havel k 28. říjnu

Dokončení ze str. 1

Jedním z těchto práv je právo být plnoprávnými občany našeho federálního státu.

Nový obsah a nový život chceme dát rozhodnutí našich předků tím, že se pokoušíme dát nový obsah federativnímu uspořádání našeho státu. Říkáme, že budujeme autentickou federaci. Je to proces neobyčejně složitý a náročný, provázený bezpečem sporů, nedorozumění, překvapení ba i zmatků. Kdybych tento proces měl srovnat k porodu, musel bych říci, že to rozhodně není porod bezbolestný. Co je třeba k tomu, aby se tento porod podařil, aby se narodilo dítě vskutku zdravé a životaschopné?

Podle mého mínění je k tomu třeba jediné, abychom všichni v sobě probudili svou odpovědnost a abychom v sobě zmobilizovali takové vlastnosti jako je zdravý rozum, nadhled, věcnost, velkorysost, odvaha k pravdě a porozumění pro druhého. Vyzývám proto všechny Čechy, aby se pokusili vcítit do duše slovenského národa, a aby se zbavili všech pozůstatků přezíravosti a bezděčné nadřazenosti, jimiž byl po léta jejich vztah k Slovákům provázen.

Žádám je, aby na různé slovenské nároky, směřující k upevnění slovenské svébytnosti, nereagovali jen pohrdlivým úsměškem nebo nechápavým kroucením hlavy. Vyzývám všechny Slováky, a především slovenskou mládež, aby nepodléhali nacionální demagogii lidí, kteří ztotožňují národní svébytnost a hrdost s návratem do temné minulosti. Sentimentální

Viděli jsme, jak se těch několik svící rozrostlo v oslňující jas, viděli jsme, jak se toto náměstí stalo majákem naděje pro všechny lid a zrození jeho nové svobody. Toto vítězství mnoho dluhuje dvěma velkým lidem: Alexandru Dubčekovi, který před 22 lety vedl tento lid ve chvíli, kdy poprvé poznal, jak sladce chutná svoboda... a potom prezidentovi Havlovi, člověku, který se vyznačuje moudrostí a obrovskou morální odvahou. V letech temnot stál na jedné straně stát, na druhé Havel. Na jedné straně tyranie, na druhé tento muž víze a pravdy. Havel patřil k prvním a dnes jsou takových miliony.

USA a ČSFR stojí opět spolu, opětovně sjednocené ve své oddanosti ideálům demokracie. A v této chvíli... je naší úlohou jít dále. V Československu to znamená přejít od revoluce k renesanci. V tomto světadílu to znamená kráčet k nové Evropě, ve které budou moci vzkvétat každá kultura a svobodně dýchat každý národ. A na obou stranách Atlantiku potom vykročit ke společenství svobody, založeném na společně sdílených zásadách a nadějích pro celý svět. Společenství, inspirované slovy vašeho velkého myslitele Komenského, který před třemi stoletími napsal: Mějme na paměti jediný cíl — blaho celého člověčenstva. Tisíc mil odtud na jih je to nové společenství svobody vystaveno strašně zkoušce. Československo bylo jednou z prvních zemí, které odsoudily bezpráví, k němuž došlo v Perském zálivu. Patřilo k prvním, které zakusilo dosah bezpráví, spáchaného ve jménu teritoriálních ambicí.

Blahopřeji vašemu prezidentovi k tomu, že učinil prohlášení, že S. Husajna musíme zastavit.

Po dobu sedmdesátí let jsme v naší Kongresové knihovně s láskou uchovávali vaše vyhlášení nezávislosti a já dnes tu pravím, že nadešel čas, aby se Masarykova slova vrátila domů. Necht' se s návratem lidskosti a svobody do Československa vrátí i tento vzácný dokument. Jméнем lidu Spojených států amerických mám tu oznámit lidu Československa, že rok 1989 byl rokem, kdy se do Československa navrátila svoboda. Rok 1990 bude navždy rokem, kdy se do zlaté Prahy vrátí vaše vyhlášení nezávislosti.

Necht' je pro budoucí roky připomínkou svazku, který spojuje naše národy a zásad, které jsou společné všemu lidstvu. V roce 1776, kdy bylo na veřejnosti poprvé přečteno naše vyhlášení nezávislosti, zazněl zvon, aby tu hrdou chvíli dal všem na vědomí. Tento zvon, jemuž v Americe říkáme zvon svobody, už po dve stě let symbolizuje nejhlubší oddanost našeho národa věci svobody. Do tohoto zvonu jsou vryta slova: Hlásej svobodu po celé zemi. Chceme vám pomoci vyhlásit vaši novou svobodu po celé této zemi, hrdé a krásné zemi. A proto dnes odevzdáváme tuto poslední repliku zvonu svobody.

Jsem hrdý na to, že mohu v tuto chvíli tento zvon nechat třikrát rozeznit. Jednou za vaši odvalu, jednou za vaši svobodu a jednou za vaše děti.

Bůh žehnej Československu.

České slovo

Vychází měsíčně. Vydává, za redakci a inzerci odpovídá dr. A. Benešová, tel.: 6377096 (jen dopoledne). Řídí šéfredaktor Meloun.

Všeckou korespondenci posílejte na: *České Slovo, Postfach 860604, D-8000 München 86.*

Jegliche Korrespondenz bitte an: *České Slovo, Postfach 860604, D-8000 München 86.*

Zeitschrift der tschechoslowakischen Exulanten. Inhaber 100%. Verleger und verantwortlich für die Redaktion u. Anzeigen: Dr. A. Benes, Juristin, H. Hilpertstr.2, 8000 München 83.

Druck: G. Fimberger, Clemensstr. 27, 8000 München 40

Roční předplatné: normální poštou 25 DM, letecky 14.18 \$ (podle zemi), cena jednotlivých výstisků 2, 50 DM nebo 1, 20 \$.

Bankovní konto: *Commerzbank, Bulowstr. 7, 8000 München 80, č. konta 3710.173.* Při bankovních převodech z ciziny musíme hradit bank. výlohy v částce 5 DM. Zvýšte tedy, prosím, zaslanou platbu o 5 DM.

Poštovní konto: *České Slovo, Dr. A. Beneš, Nr. 431 04-806, Postscheckamt München.*

Zástupci Českého slova a roční předplatné v jednotlivých zemích:

AUSTRÁLIE: lodi 20 \$A, letecky 30 \$A
František Nový, Mount Compass, S. Australia 5210
DÁNSKO: 90 DKr.

FRANCIE: 75 Fr.
Alois Čížek, 37 Av. J. Segretin, F-93220 Gagny, tel.: 11 43882466

JIŽNÍ AFRIKA: lodi 25 Rnd., letecky 33 Rnd.
Jiří Nechytil, 9 Bushhau Rd., West Turfontein
Johannesburg, South Africa

KANADA: lodi 14 \$ Can., letecky 17 \$ Can.
P. a I. Stanislav, 1723-58 St.N.E., Calgary, Alta.
T1Y 1M8

RAKOUSKO: 155 ŠSch.
K. Pecháček, Schiessgraben 5, 2500 Baden-Leesdorf
Sparkasse Baden, Kt.Nr. 0001-112 853

ŠVÉDSKO: 90 SKr.
Radomír Talpa, Box 412, S-20124 Malmö

ŠVÝCARSKO: 24 ŠFr.
Ilja Pittner, Wallrutlistr. 88, CH-8404 Winterthur

USA: lodi 13 \$, letecky 16 \$
L. Drobilková, 555 Mt. Prospect Ave., Apt. 2D,
Newark, NJ 07104

VELKÁ BRITÁNIE (IRSKO): 8,00 UK liber

Prosba k předplatitelům

Máme k předplatitelům Českého slova velmi nezvyklou prosbu. Aby nám totiž zatím neposílali předplatné na rok 1991. Náš osetový stroj, na němž jsme sázeli noviny deset let, nás opouští a byl v minulých měsících příčinou pozdního vydávání Českého slova. Musíme uvážit, zda ještě máme investovat do nového stroje a dál vydávat noviny v Mnichově nebo přenést České slovo do Prahy nebo do Brna. Zatím to ještě nevíme, ale jsme rozhodnutí problém rozřešit co nejdříve a oznámit výsledek v příštím, prosincovém Českém slovu.

Protože do některých míst nepřijdou naše noviny — pokud jsou posílány obyčejnou poštou — vás před vánocemi, přejeme vzdáleným předplatitelům a čtenářům už teď pokojné vánoce a šťastný Nový rok 1991.

Dohody s Kanadou

Kanadský ministr zahraničních věcí Ch. J. Clark navštívil v polovině listopadu Československo. Byl přijat prezidentem Havlem. Porady s čs. ministrem zahraničních věcí J. Dienstbierem ukončil podpisem ujednání o spolupráci v kulturních, akademických a sportovních vztazích a mezivládní dohodou o podpoře a ochraně investic. Ministr Clark informoval novináře o skutečném zájmu kanadských podnikatelů a obchodníků investovat v Československu.

se cítíme být příslušníky své rodiny, svého pracovního společenství, své strany, své církve a svého národa, měli bychom se cítit i občany tohoto našeho společného státu, který vznikl z velmi moudrého, kulturně a historicky zdůvodněného a geopolitického hlediska dokonce nevyhnutelného rozhodnutí našich předků.

28. říjen 1918 je s 28. říjnem 1990 propojen tisícírymi významovými nitkami. Jednou z těchto nitek je i ta, o níž jsem mluvil. 28. října 1918 vstoupil v život československý stát. 28. října 1990 se nad tímto státem vznáší otázka, zda naši vlastní vinou neumírá anebo zda jeho život naopak nabírá druhý dech. Věřím, že nabírá druhý dech! Věřím, že ve zkoušce, kterou prochází naše státnost, obstojíme. Věřím, že náš rozum, smysl pro svornost, naše odpovědnost kultury i pud sebezáchovy zvítězí a že zklameme všechny, kteří pochybují o naší schopnosti zachovat integritu společného státu, nést odpovědnost za závazky, které přijal a vůbec o naší schopnosti mít vládu nad svými věcmi.

Palach opět na Olšanech

Ostatky Jana Palacha byly 25. října převezeny ze Všetat do Prahy a uloženy na Olšanských hřbitovech do původního hrobu, v němž byl po své mučednické smrti uložen. Pietního aktu se zúčastnil i prezident republiky Václav Havel, členové rodiny J. Palacha, primátor hlavního města Jaroslav Kořán s delegací města Prahy, studenti a mnozí Pražané, kteří po ukončení obřadu pokryli Palachův hrob spoustou květinových darů.

Slovenská petice k čs. lidu

V Umělecké besedě v Bratislavě se 27. října sešlo shromáždění asi 500 lidí, mezi nimiž byly i známé slovenské sobnosti. V petici, kterou shromáždění přijali a s níž se obrací k lidu celého Československa, se praví: Občané Slovenska, demokracie je ohrožena. Ohrožují ji ti, kteří pod heslem národního zájmu Slovenska chtějí dovést naši zem do nové totality, do další epochy násilí. Totalita zůstává totalitou, ať je její ideou komunismus nebo nesnášenlivý nacionalismus. A v petici se dále uvádí: Odmítáme být považováni za součást manipulovaného davu, který političtí dobrodruzi ve vedení Slovenské národní strany, Štúrovy společnosti a podobných nacionalistických hnutí, zneužívají pro své cíle. Jiné výroky z petice: Jsou strany a hnutí, které pod heslem Za národ vedou Slovensko ve skutečnosti proti národu... Nedejme se ukřičet demagogy... Nedomluvíme, aby se mlčenlivá většina slušných lidí stala pronásledovanými menšinami... Podporujeme předsednictvo Slovenské národní rady a vládu Slovenské republiky v jejím úsilí o zachování a ochranu demokracie.

Ministr Hradílek rezignoval

Na tiskové konferenci 14. listopadu oznámil předseda české vlády P. Pithart, že český ministr vnitra Tomáš Hradílek se rozhodl požádat předsednictvo České národní rady, aby byl z funkce ministra uvolněn. Má pocit, že na funkci nestačí. Pokusy ostatních ministrů, aby rezignaci odvolal a setrval v úřadu, který vedl dobře, selhaly.

Na tiskové konferenci bylo dále oznámeno, že česká vláda projednala návrh, aby vrátila církvi další 124 objektů, které byly církvi odebrány.

Před samostatnými volbami jistě zaujme pozornost návrh, jak se budou odměňovat příští starostové: V obcích do 500 obyvatel budou mít plat od 2700 do 3900 Kčs, v obcích od 3-10 000 obyvatel činí plat 3700 až 5000 Kčs, v městech do 100 000 obyvatelů 3500 až 7300 Kčs.

10 milionů marek škody

Po zasedání slovenské vlády se na tiskové konferenci ministr průmyslu Ján Holčík rozhovořil o dopadu nepokojů na slovenskou ekonomiku. Oznámil, že se neuskutečnily dvě návštěvy zahraničních odborníků a třetí je ohrožena. celková ztráta v těchto případech by pro Slovensko představovala 10 milionů marek.

Ministerstvo strachu se reorganizuje

Od konce října dochází ve federálním ministerstvu vnitra, které ještě před rokem bylo **nejobávanějším, hrůzu nahánějícím úřadem v Československu, k personálním a strukturálním změnám.** Týkají se především nejvyšších pozic. Před časem byl odvolán náměstek ministra Ivan Průša, o němž se tvrdilo, že ve vnitru reprezentuje federální vládu. Po něm byli odvoláni dva další náměstci ministra, Andrej Šámel a Miroslav Král. Nově byla jmenována náměstkem ministra známá disidentka, Petruška Šustrová.

Federální ministr vnitra Ján Langoš z reorganizačních důvodů zrušil československou zpravodajskou službu. Jejich asi 600 členů převědl do činné zálohy, zakázal jim vstup na bývalé pracoviště a její dokumentační materiál dal zajistit.

Cílem všech strukturálních změn je užít působnost federálního ministerstva vnitra jen na nejzákladnější úkoly a ostatní agendu převést do kompetence ministerstev vnitra obou republik.

Při řešení kompetence republikových vlád se uznalo, že musí existovat federální ministerstvo vnitra, pod něž bude spadat federální policie, federální cizinecká policie, federální ochrana hranic, federální evidence obyvatelstva. Ve sféře federálního ministerstva vnitra musí nadále zůstat ochrana ústavních činitelů, zabezpečování diplomatických zastoupení. Nově bude pod ministerstvo vnitra spadat Úřad pro uprchlíky, ale vlastní péče o uprchlí-

Konec studené války

Ještě neskončily debaty, kdo má největší zásluhu o to, že je Studená válka už věcí minulosti (konzervativci, liberálové, Reagan, Gorbačov, disidenti atd.), a již začínají vážnější diskuse, jak se bude vyvíjet situace v Evropě v nejbližší budoucnosti. Fakt je, že prakticky od Vestfálského míru v 17. století trvalo mírové období v Evropě téměř půlstoletí jen jednou: od r. 1945 dodnes, když si odmyslíme krátké lokální vojenské konflikty, jako byl sovětsko-maďarský r. 1956 a válka Turků a Řeků na Cypru r. 1974, které si nevyžádaly ani 15 tisíc obětí.

Studená válka byla vlastně „Dlouhý mír“, jak svého času napsal americký historik John Lewis Gaddis. Byl to mír delikátní, ale postupem času robustní. A nyní se klade otázka, zda bude za nové situace nerušeně pokračovat. Poněkud pesimistickou studii na tento námět napsal nedávno americký politolog John Mearsheimer, profesor sociologie na Chicagské univerzitě. Uveřejnil ji čtvrtletník „International Security“ a zkrácenou verzi přinesly různé časopisy v USA a v Evropě.

Prof. Mearsheimer si pro ně zvolil symbolický název „Zpět do budoucnosti“; naznačuje jím, že v budoucnosti se může opakovat evropská minulost z let 1748-1945, protkaná menšími či delšími válečnými konflikty. Americký politolog vysvětluje, že „Dlouhý mír“ z let 1945-1990 byl důsledkem jednak bipolárního rozdělení vojenské a politické moci v Evropě, jednak nukleárního deterentu, kterým se obě strany navzájem zastrážovaly. I oňské a letošní změny ve střední a východní Evropě tuto dosavadní mocensko-politickou strukturu už téměř zlikvidovaly a na jejím místě se

Pravomoci republik a federální vlády

Vleká jednání o ústavním zákonu o rozdělení pravomocí mezi vládami České republiky, Slovenské republiky a vládou České a Slovenské federativní republiky vyvrcholila v Praze v Hrzánském paláci za účasti předsedy federální vlády 13. listopadu. Byla to jednání obtížná, protože představovala situaci, kterou český premiér Petr Pithart charakterizoval slovy... My totiž dům zároveň bouráme a zároveň stavíme, takže prostě není možné, aby všechno každou chvíli fungovalo...“ Proti návrhu zákona o rozdělení pravomocí, který už byl předložen k projednání a ke schválení národním radám v Praze a v Bratislavě, vyslovila federální vláda námitky. Nešlo sice o námitky zásadní povahy, neboť se týkaly jen formulací některých článků, nicméně je bylo třeba vysvětlit a odstranit. K tomu účelu se konalo pražské zasedání 13. listopadu. Byli mu přítomni předseda federální vlády M. Čalfa, premiéři Pithart a Mečiar, ale protože se návrhy zákona už dostaly na půdu parlamentů, stali se vedoucími delegací po formálně-právní stránce předsedové národních rad jakožto reprezentanti nejvyšších orgánů v obou repu-

ky, zřizování táborů, udělování azylu apod. bude záležitostí republik. Úřad pro ochranu ústavy a demokracie, toho času přičleněný k federálnímu ministerstvu vnitra, přejde časem pod správu Federálního shromáždění. Rovněž bude časem vyčleněna z federálního ministerstva vnitra zahraniční zpravodajská služba. Doposud je tato služba příčinou mnoha stížností. V polovině října přinesl britský časopis The Sunday Telegraph článek, v němž na základě informací britských tajných služeb M 15 a M 16 se tvrdilo, že čs. vyzvědači pokračují ve Velké Británii v činnosti. Získávané informace odesílají vybudovaným kanálům do Moskvy. V článku se uvádělo, že čs. vláda nemá nad rozvědkou kontrolu. Je tudíž možné, že stížnosti na rozvědku, nikoli ojedinelé, přiměly ministra k rozhodnutí rozvědku v rámci širší reorganizace zrušit.

A když jsme u zpravodajských služeb, musíme zaznamenat, že došlo i na bývalou vojenskou kontrarozvědku. Nový ministr obrany Luboš Dobrovský dnem 26. října její činnost zastavil. Příslušníci této služby budou podrobeni prověrkám, jimiž před tím prošli příslušníci StB. Vojenská rozvědká měla v minulosti dva pány. Podléhala jednak ministerstvu národní obrany, jednak ministerstvu vnitra, totiž StB. Počítá se s tím, že příslušníci bývalé kontrarozvědky, kteří budou prověřeni a mají dostatečnou odbornou znalost a kvalifikaci, budou zařazeni na místa, odpovídající jejich kvalifikaci.

ABY BYLO JASNO

ručuje jako jedno řešení multipolární situace jakýsi „nukleární deštník“ pro celou Evropu.

Americký politolog potom poukazuje na to, že největším kamenem úrazu v Evropě je nacionalismus — ne pouhé vlastenectví, ale přehnané nacionalistické vášně, které mohou

a nejistá budoucnost Evropy

bilní systém států. Nyní se Evropa vrací k starému systému samostatných, více méně národních států a takový systém je obvykle zdrojem vojenských konfliktů — bez ohledu na to, zda tyto státy mají demokratické zřízení nebo nemají.. Rok 1989 se často srovnává s Francouzskou revolucí z r. 1789, kdy ve Francii sice začala svoboda a demokracie, avšak situace nakonec vyvrcholila v napoleonské války, které zachvátily celou Evropu. Bipolární mocenský systém má jen jednu možnost vyvolat válku: je to rozhodnutí jedné (či druhé) strany. Multipolární systém má nejméně tolik možností vyvolat válečný konflikt, kolik je samostatných států. Jde obvykle o malé místní konflikty, vyvolané pohraničními spory, ale ty se mohou rozšířit na celou oblast.

Prof. Mearsheimer je přesvědčen, že nejlepší zárukou míru byla a je vojenská rovnováha a v dnešní době také nukleární deterent. Nukleární zbraně favorizují mír, protože téměř každý ví, že jejich použití povede k naprosté devastaci celé kritické oblasti, případně i zeměkoule. Proto, jak se o tom zmíním dále, dpo-

vyvolat konflikt. Tento hypernacionalismus byl od r. 1945 pod kontrolou obou velmocí. Po odstranění Železné opony se však začal projevat znovu. Téměř každý stát ve střední a východní Evropě skrývá určité ambice, pokud jde o národnostní menšiny v sousedních stá-

KŘESOMYSL

tech. A ty už letos vedly v některých případech ke krizovým situacím.

Prof. Mearsheimer pak píše o tom, jaké má Evropa systémové možnosti v dohledné budoucnosti. Je zřejmé, že Varšavský pakt se rozejde. Atlantické součtenství může čekat podobný osud, ledaže západní Evropané, Velká Británie a USA najdou přijatelnou formu pro jeho existenci. Americký politolog připomíná, že po skončení Studené války je zřejmá tendence vojenské pakty prostě ignorovat. Jedna dimenze nového evropského multipolárního řádu je zřejmá: Status větší mocnosti si podrží Velká Británie a Francie. K nim nyní přistupuje Německo a snad také Itálie. Sovětský svaz přestane být supervelmocí, ale mocenský status v Evropě si podrží.

Za této situace se klade otázka, která z těchto mocností bude mít nukleární zbraně. Nabízejí se tři scénáře: Za prvé — bezatomová Evropa. To by znamenalo, že by se Velká Británie, Francie a ovšem i Sovětský svaz vzdaly atomových talismanů své svrchovanosti, což není pravděpodobné. Za této situace by nejsilnějšími konvenčními mocnostmi v Evropě byly Německo a Rusko. Avšak v oblasti mezi nimi by zůstala řada malých států, které mají tradiční obavy z jedné či druhé strany, což by mohlo vést k tvoření nových obranných (nebo útočných) aliancí. Je tu také nebezpečí, že zhoršování ekonomické situace v Sovětském svazu může vést k obdobné situaci, jaká přivedla k moci Hitlera v Německu. V této souvislosti prof. Mearsheimer připomíná opět, jak nebezpečnou roli může za této situace hrát nacionalismus a s ním etnické spory.

Druhý scénář: Bezatomová střední Evropa, při čemž Velká Británie, Francie a Sovětský svaz by si podržely nukleární zbraně. Tato myšlenka je v Evropě, zejména v nových demokratických státech, velmi populární. Není však realistická. Z dlouhodobého hlediska Německo tomu zabráni a jeho malí sousedé na východě budou jednoho dne chtít také svůj vlastní nukleární deterent.

Třetí scénář je nejpravděpodobnější: Kontrolovaná proliferace nukleárních zbraní. Ideální by bylo, kdyby za určitých mezinárodních podmínek dostalo nově tyto zbraně jen Německo. Prof. Mearsheimer je však pesimistický. A poukazuje zároveň na dosavadní platnost Smlouvy o nešíření nukleárních zbraní z roku 1968.

Americký politolog si pak klade otázku, zda je pravda, jak tvrdí mnozí evropští politologové, že válka v Evropě patří minulosti. A odpovídá, že už první světová válka byla „válkou, která měla skoncovat se všemi válkami“. Tato válka zdevastovala Evropu k nepoznání a už za dvacet let začala druhá, ještě větší válka. Zdá se, že rumunsko-maďarské nacionalistické spory, krizové situace v jednotlivých jugoslávských republikách, etnické spory v Bulharsku a ostatně i česko-slovenská otázka, soustavně podpichovaná hypernacionalisty, jsou pro pesimismus amerického politologa dobrým argumentem.

Optimistickým politickým scénářem pro budoucnost, jak tvrdí mnozí evropští odborníci, je plán Evropského hospodářského a politického společenství, který se má realizovat 1. ledna 1993. Tento plán má odstranit státní hranice, zajistit vzájemnou závislost, liberální ekonomický řád a prosperitu. Prosperita je prý zárukou míru. Tento plán však vznikl za Studené války a dnes zejména Britové mají určité pochybnosti o tom, k čemu povede vznik nového superstátu. Prof. Mearsheimer poznamenává, že po odchodu obou supervelmocí (USA a SSSR) ze staré kontinentální Evropy se vztahy mezi nynějšími členy (Pokračování na další straně)

Evropského společenství asi změní — ne k lepšímu.

Americký politolog uvádí ještě jeden politický scénář, založený na tom, že se bývalí sovětské vazalové stali nezávislými, demokratickými státy. Demokratické státy si prý řeší své problémy vždy jen za zeleným stolem.

ABY BYLO JASNO

Prof. Mearsheimer tvrdí, že historie nás učí, že vždy tomu tak není. Dodává, že nemáme ani záruku, že by se některý z těchto států nezřekl demokracie ve prospěch autoritativního státního zřízení.

V závěru své padesátistránkové studie o budoucnosti Evropy prof. Mearsheimer přichází s dávkou optimismu: Ideální by bylo, kdyby se na základě jednání o konvenčních zbraních v Evropě zajistila určitá americká i sovětská přítomnost v Evropě a netrvalo se na úplném odsunu. Zdá se však, že nátlak bývalých vazalů a vnitropolitická situace doma přinutí Moskvu, aby stáhla veškeré své zahraniční vojenské jednotky na své území. Za těchto okolností by Spojené státy měly umožnit přísně kontrolovanou proliferaci nukleárních zbraní. Tyto zbraně by mohlo nově vlastnit Německo, ale žádný další evropský stát. Dále Spojené státy a Velká Británie by neměly ponechat kontinentální Evropu svému osudu. Měly by se dohodnout na nějakém systému, který by efektivně odradil případného agresora od plánované agrese. Oba státy by měly mít v pohotovosti vojenské jednotky, které by mohli okamžitě nasadit proti evropskému státu, který by měl v úmyslu ohrozit mír. Ostatně i Sovětský svaz, zejména z vnitropolitických důvodů, se může vrátit ke své staré expanzivní politice. I v tomto případě by USA a Británie hrály odstrašovací roli. Jestliže však bude Sovětský svaz pokračovat ve své nynější zahraniční politice, Moskva může hrát klíčovou roli při udržování míru ve střední a východní Evropě a jako preventivní síla v případě, že by se Německo chtělo vrátit ke své staré expanzivní politice.

Závěrem prof. Mearsheimer doporučuje, že nyní nejdůležitější věcí je udržet pod kontrolou hypernacionalismus ve střední a východní Evropě. Začít by se mělo ve školách, kde by se měly poctivě učit dějiny každého státu — včetně těch negativních kapitol, které vedly k tragédiím, zejména k dvěma světovým válkám. Státy, které dovoli, aby se v jejich školách omlouvaly tyto negativní kapitoly a aby se národní minulost jen oslavovala, by měly být předmětem veřejné mezinárodní kritiky a příslušných sankcí.

Mnozí známi komentátoři přijímají pesimistické scénáře a závěry prof. Mearsheimera s dávkou pesimismu vlastního. Kladným přínosem studie „Zpět do budoucnosti“ je podle nich jen to, že upozorňuje na negativní možnosti evropského vývoje a tím varuje evropské státníky, aby na ně vždy mysleli. Nová generace evropských politiků si prý uvědomuje, kam vedla politika Hitlerů, Stalinů, Mussoliniů, Franců a jiných větších či menších diktátorů. A usiluje proto o větší politickou a vojenskou spolupráci. Státníci, jako je paní Thatcherová, která nebyla myšlenkou evropské unifikace nikdy příliš nadšená, jsou prakticky na odchodu z veřejného života.

Kromě toho si americká vláda zřejmě uvědomuje, kam může vést multipolární situace v Evropě, když se ji nechá volný průběh. Ministr zahraničí James A. Baker právě v druhé polovině října přišel s myšlenkami, které jako by byly odpovědí na pesimistická varování prof. Mearsheimera. Ministr Baker veřejně doporučil, aby se vztahy mezi Amerikou a Sověty rozšířily a upevnily. Obě mocnosti by měly společně usilovat o zastavení proliferace nukleárních zbraní a dohodnout se na uplatňování vhodných sankcí proti rušiteli tohoto mezinárodního řádu. Obě strany by se měly radit o společné vojenské strategii a doktríně; a zkoumat možnosti, jak zabránit regionálním konfliktům, řešit energetické problémy, chránit životní prostředí a potírat mezinárodní terorismus.

Ministr Baker navrhuje, aby se činnost nového amerického Občanského sboru pro demokracii, který už pomáhá lidu a institucím nových demokracií v Evropě, rozšířila i na Sovětský svaz. Americký státník mluví otevřeně o americko-sovětském partnerství, o sympatiích Američanů k Sovětům, pokud jde o ekonomické problémy a o případné americké potravinové a lékařské pomoci sovětskému lidu.

Náš čtenář si jistě vzpomene na únorový projev prezidenta Václava Havla v americkém Kongresu, kde tento nový čs. státník žádal, aby USA pomohly novému demokratickému Československu tím, že pomohou Gorbáčevovi.

KDO BUDE STAROSTOU ?

Volební kampaň v Československu před parlamentními volbami byla velmi pestrá, vzrušená i vzrušující. Kdejaký roh či ohrada byly polepeny velkými a křiklavými plakáty, televizní záběry i rozhlasové reportáže představovaly jednotlivé kandidáty a politické strany a hnutí, všude vládla nadšená atmosféra...

Před komunálními volbami, které se uskutečnily 24. listopadu, panuje však nálada méně nadšená. Ostatně jako v celé společnosti.

KAREL SEDLÁČEK

Dostavila se totiž jakási porevoluční únava. Snad oslavy 17. listopadu a návštěva amerického prezidenta Bushe vnesou do předvolební nálady více vzruchu. Bude se volit ve 14 865 volebních okrscích v 5766 obcích v České republice a kandidovat bude zde 42 politických stran a hnutí. Obrovský je počet koalic — 833 a k tomu se ještě řadí nezávislí kandidáti a jejich sdružení. Dá se říci, že v každé české obci kandidují v průměru čtyři strany, ale v Praze jich je nejvíce, celkem dvacet. Na kandidátkách se nyní nachází 146 730 jmen. Nejvíce — téměř čtvrtina — jich kandiduje za Občanské fórum, za nimi následují nezávislí kandidáti, dále kandidáti komunistů a lidovců.

Česká volební komise se v minulých dnech zabývala skutečností, že se volby neprovedou asi ve 40 a možná dokonce i v 60 obcích, kde se nenašel dostatečný počet kandidátů. Ostatně v

mnoha menších obcích se jen těžko hledali vhodní kandidáti do obecních zastupitelstev. Mnozí schopní lidé propadli určité skepsi, jinde se zase hlásili jako kandidáti zprofanovaní jedinci, svázání s minulým režimem a ty samozřejmě voliči nechťeli. Mnohde jsou proto ustaveny koalice, byť jejich politické zabarvení je někdy překvapující.

Je však potěšitelné, že průměrný věk poslanců je 42 a půl roku a voliči v různých předvolebních anketách vyslovují názor, že věří především mladým lidem, kteří neměli možnost se zaplést s komunistickým režimem. I když průzkumy předvolebních nálad jsou optimistické v odhadech účasti na volbách, přece jen někteří pozorovatelé politické scény v Československu jsou realističtější a odhadují, že se voleb zúčastní jen asi 70 procent oprávněných voličů.

Stabilita demokracie je úměrná demokratickým zkušenostem občanů a taky proto by voliči v Československu měli u volebních úřadů prosadit do čela měst a obcí skutečné demokraty. Zastupitelstva se volí na čtyři roky (parlamenty na dva) a proto by voliči měli využít svého volebního práva a postavit do vedení obcí nejlepší. Jak zdůraznil prezident V. Havel, revoluce ještě zdaleka neskončila, i listopadové volby budou výrazem revolučních snah lidí odstranit 42letou komunistickou diktaturu. Protože teprve po komunálních volbách, v každodenní práci, v každodenním rozhodování o činnosti obce lze zajistit budování demokratických základů společnosti v Československu.

Neprovinil se jenom Štěpán

Na Staroměstském náměstí v Praze se 27. října sešlo několik tisíc obyvatel hlavního města k první poválečné svobodné oslavě založení Československé republiky. Shromáždění jako hlavní pořadatel svolala Konfederace politických vězňů, připojily se Klub angažovaných nestraníků, Hnutí za občanskou svobodu, Klub Milady Horákové a Mimoparlamentní sněm. Promluvilho patnáct řečníků. Bohdan Dvořák z Klubu angažovaných nestraníků oznámil, že 25. února příštího roku, v den výročí komunistického puče, má v Praze začít mezinárodní tribunál, který by měl seznámit svět s bezprávím, jež po 42 let páchala KSČ. Jeho oznámení vyvolalo ve shromáždění obrovskou odezvu. Projev Rudolfa Pernického, předsedy Konfederace politických vězňů a herce Jiřího Bartošky (mluvil za Masarykovo demokratické hnutí), kteří žádali očistu veřejného života od komunistů shromáždění uvítalo souhlasným „to je ono“. Někteří mluvčí řekli, že odmítání kolektivní viny by nemělo sloužit k zastírání odpovědnosti vedoucích komunistů. Skutečnost, že s výjimkou Miroslava Štěpána nebyly k trestnímu postihu volány osoby jako Gustáv Husák a Vasil Bifak, je fraška. Rudolf Pernický za politické vězně žádal kromě debilizace uznání protikomunistického odboje. Jménem Mimoparlamentního sněmu stran, které nejsou zastoupeny ve Federálním shromáždění, promluvil Čestmír Čejka. Vyzval shromážděné, aby věnovali větší pozornost tradicím, které formovaly první

republiku. Vzpomněl Masaryka, Beneše, Štefánika, Osuského, Klobáče, ale i Andreje Hlinku, Dérera a Šrobára jako nositele myšlenky československého státu. Obavy o budoucnost státu jako celku projevil Josef Lesák z Klubu Milady Horákové. Klub se hlásí k předúnorovým tradicím národně sociální strany. Lesák, sám politický vězeň, projevil obavy, že nynější slovenské snahy o rovnoprávnost zacházejí do krajnosti a usoudil, že spory o kompetence, změny oficiálního názvu státu a vůbec projevy napětí mezi Čechy a Slováky vedou ve světě k tomu, že se začínají ztrácet sympatie, s nimiž svět sledoval osvobození Československa od komunismu. Svět se začíná na tuto zemi dívat jinak. Podle Lesáka mají fotbaloví fanoušci při mezinárodních utkáních víc rozumu než politikové. Ani je nanapadne skandovat něco o České a Slovenské federativní republice, ale provolávají tradiční „ČSR do toho“.

Lesák vyjádřil podporu prezidentu Havlovi. Shromáždění trvalo asi dvě hodiny. Dalšími organizacemi, které se připojily k jeho pořádání, bylo Občanské fórum z Prahy ČKD-Polovodíče, Sokol, Orel, skauti, Československá legie a Sdružení pro republiku. Projev zástupce tohoto Sdružení vyvolal na Staroměstském náměstí projev nevole, když žádal, aby všechny tři vlády odstoupily, bylo rozpuštěno Federální shromáždění i národní rady a vypsaný nové volby. Pro své návrhy nenašel porozumění.

Zákon o vrácení majetku KSČ schválen

V předvečer 17. listopadu schválili poslanci Federálního shromáždění vládní návrh ústavního zákona o vrácení majetku KSČ lidu České a Slovenské federativní republiky. Místopředseda federální vlády Pavel Rychetský zdůraznil, že zákon není činem odplaty, ani konfiskačním zákonem. Prohlásil, že komunistická strana dluhuje společnosti neskonale víc, než činí majetek, o který jde. Jenom za minulých dvacet let dostala komunistická strana od státu na přímých dotacích 5,6 miliardy korun, na nepřímých dokonce 26 miliard. Jménem Komunistického klubu poslanců oznámil Pavol Kanis, že strana je ochotna vydat majetek státu do konce roku. Navrhl, aby se zákon dál neprojednával. Poslanec Jozef Bakšay jménem poslaneckých klubů Občanského fóra, Veřejnosti proti násilí a Křesťansko-demokratického hnutí návrh zákona podepřel a řekl, že komunistická strana měla rok na to, aby její předchůdci vrátili, co lidu ukradli. S jeho prohlášením projevil souhlas i poslanci Křesťansko-demokratické unie, Slovenské národní strany a Společnosti pro Moravu a Slezsko. Poslanci potom návrh zákona schválili. Místopředseda federální vlády Rychetský konstatoval, že Československo je jedinou zemí, která se rozhodla skutečnou restituci. Při

Územní požadavky v kompetenci vlád

Ministr zahraničí Spolkové republiky Německo, Hans-Dietrich Genscher, přiletěl 2. listopadu na několikahodinovou návštěvu Prahy. Po pracovním obědě s prezidentem Václavem Havlem na Hradě se radil s ministrem Dienstbierem o přípravě rozsáhlé smlouvy mezi Československem a Německem, která nahradí dosavadní smlouvu z roku 1973, již je třeba přizpůsobit novým poměrům. A hlavně je třeba odstranit v ní definitivně všechno tiživé z dávné i nedávné minulosti, aby už nebylo zapotřebí se k tomu vracet.

Ministr Genscher se také setkal s premiérem Čalou, kardinálem Tomáškem, prohlédl si Goethův institut, který bude umístěn v bývalém východoněmeckém velvyslanectví a zúčastnil se tiskové konference. Ta byla v mnohém ohledu velmi důležitá, neboť na ní padla několikrát otázka, jaký je poměr spolkové vlády k nejnovějším požadavkům sudetských Němců. Oba ministři, Genscher i Dienstbier, odpověděli důrazně a shodně, že jakékoliv územní či majetko-právní požadavky spadají do kompetence vlád a nikoli soukromých iniciativ nebo společenstevských skupin.

Reprezentant sudetoněmeckého landsmanšaftu Neubauer zaslal — podle německého tisku v září prezidentu Havlovi dopis, v němž vznesl tři požadavky: vrácení majetku sudetských Němců, právo návratu sudetských Němců a ochranu německé menšiny v Československu. Zpráva o požadavcích vyvolala v Československu protesty, pocit nejistoty v pohraničních oblastech, kde ztížila i právě začatý první stupeň privatizace. Genscherovo prohlášení, že sudetoněmecký landsmanšaft není kompetentní, aby kladl tyto požadavky, a že k tomu je oprávněna jenom spolková vláda, jasně vymezuje, kdo může o těchto záležitostech závazně jednat.

Ministr Dobrovský návštěvou v Bonnu

Federální ministr obrany L. Dobrovský přijel 15. listopadu do Bonnu k poradám se spolkovým ministrem obrany Stoltenbergem. V rozpravě o spolupráci, ochraně bezpečnosti leteckého provozu poblíž společných hranic došlo i na možnost, že by Československo pomohlo Spolkové republice s odchodem sovětských posádek z území bývalé NDR. Po čs. zkušenostech by mohla ČSFR v případě zájmu už teď umožnit přes své území průchod jednomu vojenskému transportu denně, po 31. červnu 1991, kdy skončí odchod sovětských vojáků z Československa, by se dal odsun z NDR zvýšit na tři až čtyři transporty denně.

Inflace v Československu

Český ministr práce Milan Horálek informoval odboráře a zástupce oblastního průmyslu na setkání v Olomouci 10. listopadu, že za minulé dva měsíce dosáhla inflace v Československu 14,5 procenta. Vývoj inflace ovlivní i padesátiprocentní devalvace koruny. V nejbližší době budou znovu stanoveny minimální mzdy a hodinové výdělky. Na setkání s novináři ministr Horálek řekl, že je veřejnosti málo známo, že bývalí milionáři a funkcionáři různých politických stran v České republice dostávali k příznáním osobním důchodům při různých výročích ještě příplatky od 100 do 400 korun měsíčně navíc.

Odčinění některých majetkových křivd

Federální shromáždění České a Slovenské federativní republiky se usneslo na zákonu o odčinění některých majetkových křivd. Zákon se týká různého majetku. Platí od 1. listopadu 1990 a žadatelé si musí o svůj majetek, který jim byl znárodněn, konfiskován nebo jinak protiprávně odebrán, přihlásit do šesti měsíců. Po šesti měsících nárok zaniká. Osoby, které byly dřívějším režimem v tomto směru postizeny a dominují se, že se na ně zákon vztahuje, mohou zjistit, zda jsou jejich nároky oprávněny, jenom prostřednictvím advokáta v Československu. Zákon není tak jasný, aby se dal dopodrobna vysvětlit v novinách. Veškeré náklady, spojené s procesním řízením, hradí zásadně organizace, která majetek užívá. Osoba, domáhající se svého práva, je od všech soudních poplatků osvobozena. Advokáti v Československu jsou nyní soukromí a je třeba je za informace honorovat. Zákon se nepochybně týká i některých našich čtenářů. Týká se ovšem i jejich přátel a známých a učinili by dobře, kdyby je na možnost zákonného odškodnění upozornili, aby i oni mohli své nároky včas uplatnit.

Papírové Plzeňské

Západočeské pivovary se rozhodly zlepšit svou finanční situaci prodejem obligací. Technickým provedením byla pověřena pobočka Investiční banky v Plzni. Nominální hodnota jedné obligace je 5 000 Kčs a většina zájemců kupuje obligace po jedné. Jsou ovšem i mohovitější kupci, rekord má ten, jenž jich koupil za 250 000, nedávno v Plzni za 200 000, ale i prodej po jedné obligaci nasvědčuje, že se emise plzeňských pivovarů prodá bez obtíží. Plzeňské pivovary prodejem emise získají 20 milionů korun, majitel obligace získá 6 procent čistého zisku ročně.

SETKÁNÍ

L. KAVÁLEK

„Celý život jsem byl přesvědčen, že strana je spravedlivá, že má vždycky pravdu, že ji mohu plně důvěřovat. Zpívali jsme a recitovali s nadšením balady o Stalinovi, Molotovovi, Vorošilovi — věřili jsme jim více než sobě. Dnes je vše, na čem jsem stavěl, pro co jsem žil a o čem jsem přesvědčoval druhé, v troskách. Je mi po odhalení všech těch zločinů, jež strana napáchala, jako člověku, který po dlouhém pobytu v temnotě vstoupil náhle do prudkého slunečního světla. Bolí to a pálí,“ postěžoval si šestapadesátiletý elektrikář Těakajev v moskevské Pravdě.

Vzpomněl jsem si na jeho otřesné vyznání před několika dny, když mne navštívil jeden z mých dávných kolegů z učitelského ústavu. Byl to jeden z nejlepších studentů, začínající básník a báječný recitátor. Celý učitelák byl na něho hrdý. Uplynula už hezká řádka let od našich minulých setkání a přesto se na ně zcela jasně pamatuji, zvláště mi utkvělo v paměti to první, dva roky po maturitě. Vrátili jsme se po skončení mobilizace, zatrpklí příslušníci „neporažené armády“, se zlými předtuchami, do civilu. Dlouho do noci jsme tehdy debatovali o tom, co bude dál, kterým směrem jít, jak zachránit děti a mládež, kam posunout cíl. Vše zůstalo otevřené. On nastoupil jako pomocný učitel někde na Moravě, já jsem se všelijak probíjel v Praze a tak jsme se jeden druhému ztratili. Sešli jsme se opět krátce po válce, když se kolega vrátil z nacistického koncentráku a pak koncem osmačtyřicátého roku. Přišel mne varovat, přestože jsme oba cítili, že se naše cesty rozešly. Ta má vedla na západ, jeho k budování lepších zítřků. Ani ruce jsme si nepodali.

A teď po dlouhých letech jsme se znovu sešli. Nebylo to setkání radostné. Předě mnou seděl zlomený člověk, který zabloudil na své cestě do slepé uličky, jako v Moskvě elektrikář Těakajev. „Víš, kdybych s tím jenom plul,“ vyznal se mi, „ale já pomáhal, věř mi, v dobré vůli, tu jedovatou hromadu lží, špinavosti a podvodů, celá ta léta zvyšovat a upevňovat svými oslavnými veršovankami. A nejen to, nakazil jsem tím jedem i své žáky, znásilňoval jsem jejich citlivé duše, nutil jsem je přednášet řitolezecké výplody našich kariéristických básníků, oslavujících Stalina i ty naše stalinčičky. Naučil jsem se nenávidět každého, kdo neměl na kloppě odznak strany. Honil jsem je na nesmyslné brigády, krmil prolhanou četbou. Ani před vlastním synem jsem se nezastavil, naopak, vyžadoval jsem od něho daleko víc než od svých žáků. Byl to chytrý kluk a já byl pyšný, že jsem z něho vychoval spolehlivého mládežníka. Všechno se ve mně zvrátilo, když mne jednoho dne přišli vyšetřovat, zda jsem věděl o jeho připravovaném útěku. Na rozdíl ode mne kluk, to byl již na vojně, prohlédl, uvědomil si, čemu slouží, že daleko víc než hvězdičky na nárameníčích, zatížily jeho svědomí činy, ku kterým se dal strhnout ve své slepé poslušnosti straně, k níž jsem ho vedl. Usadil se někde v Kanadě a o minulosti nechce ani slyšet. Jsem šťastný, že včas prohlédl a že dokázal svým novým životem sloupnout ze sebe celé to svinstvo, které se na nás za ta léta nalezlo a které my, kteří jsme se v tom brodili až do konce, nikdy nesmyjeme. Často si vzpomínám na náš rozhovor po návratu z koncentráku, jak jsme uvažovali o lepší budoucnosti naší mládeže, jak ji povedeme. Od chvíle, kdy jsem se dozvěděl o zločinech strany, nevycházím mezi lidi. Strašně se stydím,“ dokončil svou zповěď a setřel si třesoucí rukou slzu.

Tak skončila cesta jednoho z budovatelů lepších zítřků. Ve slepé uličce, zatarasené hromadou lží, nepravostí a nelidskostí. Dlouho jsme mlčeli. Pak jsem mu řekl, že dělá chybu, když se vyhýbá lidem a doporučil jsem mu „Hledej každou příležitost k setkání s nimi. Hledej cestu, jak vše odčinit. Ublížil-li jsi někomu, omluv se a hlavně varuj ty mladší. Nic nezastírej, pravdou je už pravdě. Začít nový život znamená vyrovnat se s minulostí. A hezky veřejně. Možná, že si z tebe vezmou příklad i jiní, především ti, kteří jako ty oslavovali plamennými verši z kariéristických důvodů rodnou stranu, která se tolika svými dětmi stala macechou, která je zákeřně podvedla. Možná, že se ohlásí i ti, kteří mají své modré košile až do chvíle, kdy vše bude jasné, zakryté koženými bundami a hvězdy zasunuté za kloppu. Myslí-li to s republikou upřímně a chtějí-li skutečně i oni začít nový život ve svobodě, musí se nejprve osvobodit od své minulosti: svléknout a spálit své modré košile. I ty vyruľe z osmašedesátého, v nichž mnozí vyjelina západ.

Palse snad změní i jejich srdce rudá v prostá lidská srdce.

Pochybné „Senzační odhalení“

V Praze vychází časopis Středočeský Expres. Jsou to bulvární noviny, zaměřené na senzace, které mají — až na jednu výjimku — jepičí život. Výjimkou je celostránkový článek, uveřejněný 26. října pod nadpisem „Senzační odhalení pozadí události loňského 17. listopadu“. Článek napsal Miroslav Dolejší, bývalý politický vězeň z padesátých let. Nad obsahem článku čtenáři užasli. A protože se údaje v článku budou dlouho přemítat a protože uplyne mnoho času, než se za nimi udělá tečka, považujeme za zpravodajskou povinnost aspoň některé významné úryvky z článku přetisknout.

Pokud jde o začátky Charty 77, kolem níž se vlastně celostránkový článek točí, autor píše: „Charta 77 byla od svého založení v r. 1977 koncipována jako zednářská lože. Funkce mluvčího je převzata ze sionistické organizace. Aby nemohla být jako ilegální organizace stíhána podle zákona, odesílala všechna svá prohlášení a stanoviska státním úřadům. Ve svém prohlášení z 1. 1. 1977 konstatuje, že nechce škodit komunistickému režimu, ale chce s ním vést konstruktivní dialog, což koresponduje s komunistickým zaměřením vedoucích funkcionářů Charty a s dohodami, které byly o jejím vzniku a působnosti uzavřeny. Reakce, která byla proti Chartě 77 vedena ze strany UV KSČ, měla za účel na Chartu upozorňovat a popularizovat ji u protikomunisticky smýšlející části občanské veřejnosti. Hlavní část její popularizace převzaly vysíláčky Svobodná Evropa, Hlas Ameriky a BBC.“

Zřizuje se Úřad pro uprchlíky

V rámci zákona o uprchlících, který byl 7. listopadu předložen příslušným výborům, Federálního shromáždění v Praze, se zřizuje i Úřad pro uprchlíky. Bude přičleněn k federálnímu ministerstvu vnitra jako dozorní orgán, vlastní péče o uprchlíky, zřizování uprchlických táborů atd. bude záležitostí obou republik. Náместek federálního ministra vnitra Jan Ruml ve Federálním shromáždění předložení návrhu zákona o uprchlících odůvodňoval poukazem na to, že občané naší země museli přes 50 let utíkat a nový domov a právní status jim poskytovaly jiné státy. Teď přicházejí do Československa lidé, kteří potřebují pomoc od nás a je naší mravní povinností jim ji poskytnout. Československo bude uznávat za uprchlíky cizince, kteří byli doma pronásledováni anebo měli oprávněné obavy z pronásledování z důvodů rasových, národnostních... však čtenáři těchto novin z vlastní zkušenosti vědí, za jakých podmínek dostali azyl nebo jim byla umožněna emigrace.

Náместek Ruml řekl, že v současné době je v Československu celkem 648 uprchlíků. Sorva dostatečný počet, pro který by bylo nutno zřizovat Úřad. Ale je bohužel třeba počítat s tím, že se početní stav uprchlíků v budoucnosti zvýší, takže i uprchlické tábory nebudou stačit. Tři dosavadní tábory jsou v České republice, a to v Jablonce u Mimoně, druhý v Bělé pod Bezdězem a třetí v Zastávce u Brna. V Jablonce byl tábor zřízen v prostorách, které obývali sovětsí vojáci a zanechali v hrozném stavu, který dodnes trvá a proto se těch asi 200 Rumunů, na padesát Angolanů, několik Bulharů, Pakistánců a sovětských občanů v polovině listopadu přestěhuje do tábora v Bělé pod Bezdězem, kde budou lepší podmínky. Místní občané někdy v srpnu proti zřízení tábora v Jablonce bouřlivě protestovali stávením barikád, běžně se říkalo, ať si uprchlíky vezme k sobě na Hrad Havel, uprchlíci rozhodně nebyli vítáni. Teď, kdy už uprchlické děti chodí do škol a uprchlíci jako jednotlivci se s okolním obyvatelstvem seznámili, je situace jiná, už se vzájemně zpřátelili, navázali kontakty, navštěvují se, ba i dárečky si dávají. K trestní činnosti, o které se tolik mluvilo, nedochází.

Kromě uprchlíků v táborech jsou však ještě uprchlíci, kteří se pokoušejí přes československé území dostat dál na západ, především do Spolkové republiky Německo. Od léta se tam snaží dostat turečtí Kurdové a jejich cesta vede přes severočeskou Moldavu v Krušných Horách. Naposled se tam pokusila o přechod skupina 8 Indů a 37 Pakistánců. Z Prahy je do Moldavy zavezl autem občan z Teplic, který byl při ilegálním přechodu zadržen spolu s Indy a s Pakistánci. Ačkoliv se uprchlíci jako nový zjev vyskytují teprve od jara, už je zřejmé, že se na čs. straně vyvinul organizovaný obchod s lidmi. Za měsíc říjen bylo v Československu při nedovoleném přechodu hranic zadrženo celkem 600 cizinců. Většina

Závěrem k této kapitole autor píše: „Po celou dobu své existence působila Charta 77 se souhlasem a pod kontrolou vnitřní bezpečnosti a KGB.“

V dalším odstavci se popisuje, jak „řízení Charty 77 bylo prováděno velmi komplikovaným způsobem, který dovoloval jeho kontrolu ze strany USA... Hlavní kontaktní osobou byl vedoucí 13 oddělení UV KSČ R. Hegenbart, který současně řídil protipatření FMV. Hegenbart byl přímo angažován na přípravě převratu od srpna 1988, na jeho provedení 17. 11. 1989 a dodnes jako kontakt působí prostřednictvím plk. StB Vostárka (býv. náčelník kanceláře FMV Vojnara) a pplk. Krásky na řízení činnosti KC OF, zejména pak jeho personální politiky (schvalování osob pro vládu, poslance FS, zbraňnické služby, jiné politické strany atd.). Směr kontaktu: Ladislav Lis, Oldřich Hromádka, Zdeněk Jičínský, Juroslav Šabuta, Petr Kučera a kancelář prezidenta republiky, zejména některých poradců.“

Jak Charta 77 fungovala? „Chartu 77 řídilo přibližně 70 až 85 lidí, jejich jádrem bylo 42 mluvčích, kteří se za dobu její existence v tomto úřadu vystřídali. Tato skupina osob byla vytvořena několika rodinami, navzájem spoutanými rodinnými, příbuzenskými a podobnými svazky (zájmové a finanční nevyjímaje). Jsou to především rodiny Havlových, Dienstbierových, Šabutových, Němcových, Paloušových, Hromádkových, Rumlových, Marvanových, Šternových atd. Všechny tyto rozvětvené rodiny jsou komunisté nebo

jejich potomci, svobodní zednáři a jejich potomci a Židé. Nyní přibližně 100 členů těchto rodin, jejich příbuzných a přátel zaujalo pozice v nejvyšších státních, diplomatických a hospodářských funkcích státu.

Tato skupina občanů Československa byla pro své dnešní poslání schválena pověřenými orgány SSSR a USA (prostřednictvím StB-KGB-CIA-Mosad). Souhlas vyslovovaly také jiné mezinárodní organizace.

Občasně odsuzování a věznění členů Charty 77 a ji založených odnoží, mělo výchovný (kázeňský, disciplinární) a propagační význam. Věznění členové Charty 77 se tímto způsobem učili podřizovat se kázi, jestliže to okolnosti vyžadují, a současně jim bylo jejich uvěznění (nebo pouhé zadržení na několik hodin) podnětem k obrovské mezinárodní propagační kampani, vedené zahraničními vysíláčkami a později i diplomatickým personálem států amerických spojenců. Československo se tímto způsobem seznamovalo s lidmi, o nichž by bývalo v listopadu 1989 nevědělo vůbec nic, anebo by pro ně byli nepřítelny, pokud by byla dána přednost k seznámení se s nimi prostřednictvím zpráv a informací z jejich nejbližšího okolí. Organizovaná reklama a propagace jejich osob upravila jejich obrazy v legendy a učinila z nich hrdiny, mučedníky, velké spisovatele, myslitele a politiky a demokracii oddané státníky. K tomu účelu byly zříceny nejrůznější literární ceny, udělovány čestné doktoráty na západních univerzitách atp.

Vskutku pozoruhodný je názor autora Dolejšího o vzniku a průběhu loňského 17. listopadu. Ten den byl zvolen k předem domluvenému převratu „jako nejvhodnější vzhledem k tomu, že je mezinárodním svátkem studentstva a zaručuje tedy mezinárodní odezvu, a dále proto, že to byl poslední termín s aspirací na mezinárodní odezvu před schůzkou Gorbačov — Bush na Maltě, kde měl být projednán další postup velmocí při řízení sjednocování Německa, což předpokládalo také politickou změnu v Československu.“

Že byla listopadová manifestace studentstva zmanipulována, dokládá se v článku tím, že „přibližně 2 hodiny před příchodem průvodu na Národní třídu byl zastaven provoz tramvají v obou směrech. Dopravní podnik tedy musel dostat takový příkaz už asi 3 hodiny před tím. Současně byla Národní třída téměř vyklizena (liduprázdna).“

O manifestaci samé se ve článku uvádí: „Všichni iniciátoři byli komunisté. Ze seznamu studentů, kteří připravovali manifestaci a později se chopili organizování studentstva, vyplývá, že jde výlučně o děti prominentních rodičů, 86 procent těchto studentů mělo rodiče ve vysokých funkcích v KSČ, FMV, diplomatických službách, v kategorii generálních ředitelů a vysokoškolských profesorů atd. Existují důkazy o instruvování těchto dětí jejich rodiči. Existují rovněž důkazy o tom, že už od června 1989 byla vypracována hesla jako „Nejme jako oni“ — „Nechceme násilí“ atd. a formy jejich uplatňování při demonstracích tak, aby nedošlo k fyzickému napadání komunistů — to byla jedna z podmínek dohody o předání moci a záruky za ni převzali sami komunisté prostřednictvím studentů a Občanského fóra.

Článek tedy nezapomíná ani na Občanské fórum:

„Koncept OF byla dohodnuta asi půl roku před převratem a schválena Hegenbartem. Na jeho prohlášení Havlem v Realistickém divadle svázeli pověření důstojníci StB svými soukromými vozy všechny hlavní členy Charty 77. Uvolnění divadel fmgováním protestních stávek organizovala StB prostřednictvím svých agentů mezi herci a základními organizacemi KSČ v divadlech.

Vedením OF byli pověřeni výhradně kmenoví členové Charty 77... Nikdo z vedoucích funkcionářů starého ani nového vedení KSČ nepomýšlel na převrat, protože předání zjevné moci a ústup do ústraní bylo direktivou moskevského vedení Světového komunistického hnutí.“

O červnových volbách do Federálního shromáždění se ve článku Expresu píše: „Volby v červnu byly již zmanipulovány, především difuzí voličů do množství plánovitě utvořených indiferentních politických stran a rozptylem voličského potenciálu. Sestavením pořadníku kandidátů bylo zajištěno zvolení předem vybraných a schválených osob. Všechny politické strany byly infiltrovány předem připravenou organizací osob, sestavenou ve spolupráci s StB. Mezinárodní kontrola byla zajištěna expositivou emigrantů, např. Skutina v čs. straně socialistické, Pachman, Ströbinger v čs. straně lidové, Horák v čs. straně sociálně demokratické (Pokračování na straně 6)

Pochybné „Senzační odhalení“

Dokončení ze str. 5

atd. Stejně tak byl obsazen Havlovův štáb a vedení OF. Komunisté si podrželi veškerou moc ve státě. Pozice jejich odpůrců, pokud v naprosto dezorientované společnosti existují, jsou politicky bezvýznamné a tedy zanedbatelné. Charta 77 transformována v OF je jejich spojencem, který na sebe vzal pouze úlohu krycí.“

První na článek Expresu reagoval 29. října prezidentův tiskový mluvčí M. Žantovský na pondělním setkání s novináři: „Svinstvo to beže sporu je. Pan prezident ten článek viděl a četl a prohlásil, že je zhnusen... Je to skutečně článek, který je plný smyšlenek, nepravd a lží... Cílem je vyvolat v lidech pocit toho, že všechno je manipulováno jakousi tajnou židovsko-zednářskou lóží a že obyčejný člověk nemá sebemenší naději se tomu vzepřít... Takovými materiály zvedá hlavu fašismus... Myslí, že je zapotřebí, aby jak novináři, tak zákonodárci uvažovali o rychlé novele tiskového zákona... Nejde o žádnou cenzuru... zákon by měl umožnit, tak jak je tomu v Americe, jak je tomu ve všech evropských zemích, možnost účinně se bránit proti vědomým lžím a vědomým nařknutím.“

Téhož dne se od článku distancovala Konfederace politických vězňů Československa. Její předsednictvo žádalo tisk a ostatní hromadné sdělovací prostředky, aby bez autorizování takových projevů nedopustily jejich zveřejňování a spojování se stanovisky ústředního výboru Konfederace, který je voleným orgánem, jediným oprávněným vystupovat jménem této organizace.

Večer v Radiofóru o článku rozmlouvali dr. Jiřina Šiklová a poslanec Zeman. Dr. Šiklová připomněla, že řádky jako v Expresu už četla před rokem v Rudém právu. V interním textu o Chartě 77 a nezávislých iniciativách, který tajně a důvěrně vydal ÚV KSČ pro své členy. Znělo to úplně stejně. Poslanci Zemanovi se líbilo, že Hlas Ameriky nebo BBC nebo Svobodná Evropa se de facto považují za židobol ševické expositury s tajemným kódem zednářství. Šiklová: U nás bylo tištěné slovo tak dlouho potlačováno, že se buď za něj zavíralo nebo to, co bylo vytištěno, lidé nebrali na vědomí. Nikdy jsme neměli k tištěnému slovu normální vztah. Poslanci Zemanovi se dále líbilo kouzelné spojení špiónážních struktur. Skupina čs. disidentů dokáže dát dohromady izraelskou špiónáž, americkou špiónáž, sovětskou špiónáž — no a s velikášstvím sobě vlastního tomu vévodí StB jako agentura vysoce kvalifikovaná. Ale proč ta nenávisť vůči všemu, co neznám — vůči zednářství, vůči Židům, vůči skupince disidentů, kteří byli ukázaní mnohaletým vězněním. Expres bych za tento článek nezakazoval, ale na druhé straně si myslím, že něco jako normální boj kot by přicházelo v úvahu. Šiklová: Já tedy skutečně začínám pochybovat o zdravém rozumu tohoto národa. Zeman: Někteří z nás si pamatují, že Národní třída nebyla vyklizena od tramvají, že naopak ty tramvaje byly obklopeny demonstranty a díky tomu se musely zastavit a posléze odjely, když z nich cestující vystoupili a připojili se k demonstraci. Tohle je jenom jeden z mnoha drobných detailů, ten člověk, jako konec konců každý fašista, lže. Šiklová: Závist. Když někdo vypíše literární cenu, já nemohu připustit, že ji dostal zaslouženě. Nikoliv, on ji dostal proto, že to byl dvojitý agent KGB a CIA, která ho v té porotě prosadila. Je to zajímavá představa o fungování zahraničních literárních porot. Zeman: Představte si tu vynikající prognostickou schopnost těch komunistů a StB. Představte si Hegenbarta, skloněného s Havlem nad takovou plachtou, kde jsou napsána hesla, jak pečlivě vybírají, které heslo použít a které nepoužít. Ti lidé vůbec nevědí, jak se připravuje demonstrace, jak vzniká demonstrace. Takhle to vypadá, že komunisti byli bytostně přesvědčení o tom, že 17. listopadu odevzdají moc. To by byla prognostická genialita, kdyby to byla pravda. Ale já vím, že v dubnových dnech se připravovala hesla do průvodu, že to bylo 70 hesel a tajemníci vybírali...

Šiklová: Oni nemají jinou představu, než v jaké žili. Ale ten článek by si měli uvědomit i v Konfederaci politických vězňů. To jsou lidé, kteří byli zavřeni v 50tých letech, kdy komunistické koncentráky byly daleko horší než v letech 70. nebo 80. V článku je tolik odborných termínů, že byt šéfem Konfederace politických vězňů, bych se aspoň podívala, kdo mu s tím pomáhal. Tento článek je výsostně fašistický, stejně jako jsou fašistické některé demonstrace na některých náměstích. Dneska je důležité lidi upozorňovat, aby mysleli, protože je samozřejmé, že se u nás budou ekono-

mické poměry zhoršovat. Aby v tomto momentu nevlétli do ulic dejme tomu bývalí estébáci nebo bývalí členové KSČ, kteří — neřekám že všichni — mají tyto fašistické sklony a nevyužili těchto sociálních nálad k bojůvkám. Zeman: Autor vidí temné síly nejenom v Chartě, nejenom v Občanském fóru, ale vpodstatě všude jinde. Mohlo by to vyústit ve vládě silné ruky, ve vládě autoritativní osobnosti.

Na schůzi České národní rady 31. října vznesla poslankyně Eva Kantůrková interpelaci. Žádala Generální prokuraturu České republiky, aby se článkem v poledníku Expres zabývala, protože je hrubou pomluvou. Položila otázku, zda je možno Expres za článek trestně stíhat. S její interpelací souhlasili další poslanci, z nichž Josef Hejsek navrhl vytvořit komisi národní rady, která by pravdivost článku prověřila.

V Lidových novinách v Praze napsal komentátor Jaroslav Weis, aby parlament přijal zákon, který by lidi chránil před nenávisťnými útoky, umožňoval postiženým vyčísřit utrpenou škodu v penězích, protože novinám, které tyto útoky publikují, nejde jen o špinavé cíle, ale taky o peníze.

Poslankyně Eva Kantůrková v rozhovoru s novináři 1. listopadu řekla: Je mi naprosto jasné, že je to materiál lživý... Jediná věc, která mi není jasná, je postava autora materiálu, pana Dolejšího, který byl politickým vězněm z padesátých i sedmdesátých let, je to tedy vlastně můj spolomukl. Je mi nejasné, kdo mu ty podklady dal a jaké podklady pro svá tvrzení má... O Chartě se samozřejmě může mluvit a jakkoliv mluvit, ale nedá se zpochybňovat její čistota a nezávislost na komunistickém režimu a její odpor k němu... Tomu, že jsem v článku jmenována v souvislosti s tím, že mě řídila nějaká StB, se směju. O mne nejde, ale kdo zpochybňuje politickou a mravní čistotu našeho prezidenta, ten zpochybňuje i určitý úřad, určitou politickou pozici, kterou V. Havel zastává... Až se věci vysvětlí a bude jasno, budu majitelku Expresu žalovat za poškození své cti a myslím, že to neučiním sama.

Prezident Havel, než odjel 4. listopadu na týdenní dovolenou, řekl ve svém bytě novinářům, že strávil dlouhý čas přemýšlením o článku v Expresu... Článek je přesně v duchu fašizujícího myšlení, které se pokouší odhalit jakési temné pozadí dějin jako boje rozvědek a je to nebezpečné z mnoha důvodů. Na otázku, zda prezidenta taková věc osobně bolí, Václav Havel řekl: Absolutně ne. Já jsem na to zvyklý. Celý život o mně píšou různé pitomosti, dnes je taky píšou. To mi vůbec nevadí.

Dne 2. listopadu na setkání s představiteli Občanského fóra na dotaz, jaký má názor na článek v Expresu, ministr financí Václav Klaus odpověděl: Text je tak absurdní, že je pod mou důstojnost, abych ho komentoval. Za Občanské fórum Vojtěch Sedláček oznámil, že Rada Občanského fóra podá žalobu pro nactiutrhání, a to jako organizace i jako jednotlivé osoby. V souvislosti se článkem vydala Charta 77 Dokument, v němž se mimo jiné uvádí: Celý materiál je napsán rukopisem StB a lze pouze litovat, že se s ním setkáváme v českém tisku ještě koncem roku 1990... A ještě jeden rys je hodný pozornosti svou patologickou nenávistí ke všemu a ke všem, svým odhalováním úkladů, které světu stroj zednářská lóže a mezinárodní židovstvo, navazující na temné pudy, proti kterým bojoval už T. G. Masaryk, jichž se později zločinným způsobem ujali nacisté a které dodnes patří do výbavy extrémních politických směrů. Obvykle je nazýváme fašismem.

Autor článku Miroslav Dolejší byl pozván 7. listopadu na pravidelné zasedání vyšetřovací komise Federálního shromáždění, jejímž posláním je objasnit události ze 17. listopadu 1989. Po skončení svého vystoupení před komisí Miroslav Dolejší novinářům řekl, že byl pozván, aby komisí vysvětlil, jak se materiál dostal do redakce Expresu. Komisi odevzdal celý text zprávy, protože nešlo jen o analýzu 17. listopadu, ale zpráva má 45 stran, z níž Expres uveřejnil ani ne 11 stran. Zpráva byla vypracována pro vnitřní potřebu Konfederace politických vězňů. K uveřejnění dal souhlas, když byla zakázána Svobodná legie. Nevěděl ani, kde bude zpráva uveřejněna, ani že bude zkrácena. Neměl ani tušení, pod jakým názvem ji redakce uveřejní. Celý text zprávy se netýká 17. listopadu, ale v podstatě shrnuje výsledky analýzy, která se prováděla řadu měsíců a týká se vnitropolitické situace Československa a zahraničních mezinárodních souvislostí, týká se finančního systému atd. Osoby, od nichž získal materiál, komisi neuvedl a

nemůže to učinit, protože to ohrožuje životy a existenci těch lidí. Pokud jde o ohlas, který zpráva ve veřejnosti vzbudila, Miroslav Dolejší nemá příležitost to sledovat, protože po uveřejnění se dostal do takového kolotoče, že na to nemá čas. Nemá ani rozhlasový, ani televizní přijímač, noviny nestačí kupovat a vůbec ne číst. Z dopisů, které dostává domů, má dojem, že veřejné mínění je rozpuštěno. Polovička souhlasí, polovička nesouhlasí. Myslí, že je to tak dobře, protože se situace pozvolna stává neudržitelnou a jestliže má být politika vlády skutečná a jestliže ji má národ znovu věřit, je nutné tyto věci objasnit a to co nejrychleji. Expres uveřejnil jeho zprávu právem. K uveřejnění dal souhlas. Ne přímo redakci Expresu, o jehož existenci nevěděl. Souhlas dal jednomu redaktorovi, který se zúčastnil schůze Svobodné legie. Redaktor sám v té době nevěděl, které noviny to uveřejní. Zda to bylo vhodné nebo ne, je diskutabilní. Důležitější je, že se s tím veřejnost vůbec mohla seznámit. Možná je škoda, že se neseznámila s celou analýzou, protože vytržená partie to velmi zkresluje. Celou zprávu je možné uveřejnit a bylo by to vhodné i politicky, protože by se tím zmírnil dosavadní dojem veřejnosti, že mu šlo o útok na vládu a prezidenta, což vůbec není pravda.

Tiskový mluvčí vyšetřovací komise dr. Petr Toman novinářům řekl, že při pozvání Miroslava Dolejšího nešlo o výslech, ale jen o informativní rozhovor. Dolejší odevzdal komisi zprávu, která má 45 stran, z níž byl v Expresu uveřejněn podstatný výtah. Dolejší řekl komisi, že zpráva byla původně určena pro Konfederaci politických vězňů a že autorem je výhradně on sám. Zprávu předložil, ale nedoložil žádným důkazním materiálem. V odpovědích na dotazy dr. Toman prohlásil, že komise si o pravdivosti zprávy názor neučinila, protože komise je tu od toho, aby sháněla důkazy a ty zatím nemá. Ale věří, že se důkazy objeví, ale zda to budou důkazy zprávu potvrzující, neví. Je těžké dopředu předpokládat, jaké důkazy se objeví. Co se týče předvolání bývalého ministra vnitra dr. Richarda Sachera, dr. Toman řekl, že se o tom uvažuje.

StB v činnosti ještě 24. listopadu

V Lidových novinách byl 15. listopadu otištěn rozhovor s hlavním vojenským prokurátorem pplk. JUDr. Miroslavem Kříženeckým. Rozhovor se týkal analýzy pana Dolejšího, uveřejněné pod názvem „Senzační odhalení pozadí 17. listopadu“ v časopise Expres. Podle významných dokumentů, které před časem získala vojenská prokuratura, je oprávněn závěr — říká dr. Kříženecký — že tajemné pozadí 17. listopadu zřejmě neexistuje. Jejich obsah silně podporuje názor, že listopadová revoluce byla spontánním projevem občanského odporu, na jehož intenzitu a bezprostřednost překvapený režim nebyl schopen reagovat.

Pro nedostatek místa nemůžeme uveřejnit celý rozhovor s dr. Kříženeckým a musíme se omezit jen na hlavní výňatky. Z nich je nejdůležitější tento:

Do poslední chvíle trvající tvrdý postoj Státní bezpečnosti k opozici a její záměr potlačit listopadovou revoluci potvrzuje i porada operativního štábu FMV, který se sešel 23. 11. ve 13 hodin. Týden po 17. listopadu jednal tento štáb o akcích, které by paralyzovaly generální štávkou a vnitřnímu nepříteli, žádá se co nejvíce aktivních opatření, navrhuje zosustození Petra Uhla za cynismus a nařizuje rozpracování nových osob...

Ještě v pátek 24. 11. se v generálním štábu armády sešla operativní skupina představitelů StB, která měla zpracovat tvrdé řešení ve spolupráci ČSLA. Za FMV byli mj. přítomni generál Lorenc, šéf bývalé kontrarozvědky Vykypěl, náčelník obrany FMV plk. Šmíd, za armádu generálové Vacek, Ducháček a další.

Vše bylo tedy připraveno — byla schválena koncepce zásahu i její velitel. Jediné, co chybělo, byl politický souhlas. Tehdejší ministr obrany generál Václavík, který na nočním zasedání pléna ÚV KSČ nabídl vojenské řešení, se vrátil s nepořízenou...

Svým způsobem je to mistrovské dílo, které je umně zkomplikováno, má vnitřní logiku a vyplňuje některá bílá místa, kde dosud chybí jasná odpověď. Už na první pohled jde tedy o text, který má všechny znaky profesionálně udělané dezinformace a je proto třeba ověřit, z jakých zdrojů pan Dolejší čerpal.

Pražská pobočka Konfederace politických vězňů vvdala prohlášení a potvrdila, že Miroslav Dolejší je členem Konfederace. Za prokazatelné politické činy proti komunistické diktatuře byl několikrát odsouzen a ve vězeních přecházejícího režimu strávil 19 let. Nikdy nebyl fašistou ani komunistou. Pražská Konfederace žádá, aby se všechny okolnosti, uvedené v článku v Expresu, řádně a veřejně vysvětlily.

DOSAVADNÍ MLČENÍ NEÚNOSNÉ

Zavěrem citát, který nemá s Expresem nic společného, ale je pro touhu mnohých československých občanů i pro náladu doma příznačný. Je to citát z Provolání vysokoškolského studentstva k výročí 17. listopadu. Provolání počátkem října uveřejnil ve 20. čísle čtrnáctideník Studentské listy. Zní takto:

„Jeden ze základních studentských požadavků minulého roku nebyl dosud splněn.

Veškerá vyšetřování události okolo 17. listopadu zcela zkrachovala. S odstupem se nám jeví stále zřejmější, že klíč k událostem leží někde jinde. Nevíme kde.

Je možné, že prezident a někteří členové vlády vědí víc než my.

Chceme je proto vyzvat, aby v případě, že znají další skutečnosti, našli odvahu nám — občanům — ji sdělit.

Jestliže se někteří z nich před 17. listopadem účastnili jakýchkoli jednání o průběhu možného politického převratu, udělujeme jim své rozhořčení. Nepochybovali bychom, že tomu tak bylo pouze z nutnosti zabránit případnému masakru či občanské válce podle rumunského vzoru. Část vedení KSČ k tomu byla pravděpodobně odhodlána.

Není ale možné omluvit případnou skutečnost, že by tito politici dosud nenašli odvahu takového spojení seriózně konstatovat. Bez toho by nebylo možné zlomit temný pocit sounáležitosti a spolupráce, ke kterým se svým mlčením zavazovali. I takové může být zdůvodnění skutečnosti, že až na tragikomickou postavu Štěpána panuje tolerance k minulému zlu.

Požadujeme plnou pravdu o událostech 17. listopadu!

Dosavadní mlčení je už neúnosné. Pouze vytváří podmínky pro nejrůznější dohady. Jeden z nich jsme byli nuceni právě předložit...“

Asi není třeba zdůrazňovat, že „analýza“ je schopna vyvolat národní hysterii a její zveřejnění je politicky vhodně načasováno. Směřuje totiž k 17. listopadu, kdy lze předpokládat, že bude vrcholit nespokojenost lidí se současným problematickým vývojem.

Osobně si myslím, že jde o pokus vmanipulovat naši vnitropolitickou situaci do fáze jakobinské diktatury, kdy revoluce začala požírat své vlastní děti. Tuto tendenci lze navíc sledovat už od září a je evidentní, že její oběti mají být čelní představitelé státu.

Úloha pana Dolejšího, jako dlouholetého politického vězně a člena Konfederace politických vězňů, je zatím nejasná. Ale je například známo, že u takto postižených lidí, vzniká po nepříteli výrazné rehabilitaci pocit, že se na ně zapomnělo, že nejsou akceptováni svým okolím. Zcela nechtěně se tak mohou stát ideálním objektem a nástrojem pro vhodné zpracování. A vím, že v naší Státní bezpečnosti byli speciálně vyškolení lidé, vesměs erudovaní psychologové, kteří dovedou zpracovat člověka dokonale.

takže už jen poslední otázku. Může nebo nemůže vyšetřování 17. listopadu přinést něco převratného nebo alespoň nového?

Nové ano, převratné asi ne. I když samozřejmě jedno ani druhé nelze stoprocentně potvrdit ani vyloučit a každá odpověď je v tuto chvíli ošidná. Z vlastní zkušenosti vím, že co u kriminálních deliktů nezjistíte do dvou, tří měsíců, později se už nepodaří objevit. V tomto případě je ovšem situace dost specifická a odstup času může naopak působit příznivě.

Jsem například přesvědčen, že ne všichni příslušníci bývalé StB splnili rozkaz ke skartaci. Jsem si takřka jist, že mnozí z nich z důvodu nespolehat na tu ani onu stranu, vyčkat, zda se vývoj nezvrátí, udržet se, nebo se za čas naopak ukázat, různé materiály a dokumenty poschovávali. Den co den se dozvídame nová fakta, každý den zanikají některá podezření a další se objevují.

Odpovím tedy ještě jinak. Jsem mýlným optimistou a věřím, že jsme ještě schopni získat materiály, které by objasnily a zeměna vymezily odpovědnost určitých osob zaurčité činy a jednání.

Rafael Kubelík vyznamenán v Brně

Hlavní město Moravy, Brno, navštívil ve dnech 5. a 6. listopadu Rafael Kubelík. Svou velmi krátkou návštěvu Brna v květnu tentokrát prodloužil, aby se mohl setkat na zkoušce s brněnskou Státní filharmonií, v Janáčkově divadle vyslechnout aspoň kus zkoušky Dvořákova oratoria Svatá Ludmila. Rafael Kubelík byl také přijat na Nové radnici v Brně, kde mu primátor P. Podsedník slavnostně odevzdal dekret, jímž byl Rafael Kubelík jmenován čestným občanem města Brna. Za mimořádné zásluhy o rozvoj české hudby byl Kubelík ještě poctěn medailí Leoše Janáčka.

Brněnští považují R. Kubelíka tak trochu za svého, protože v době od srpna 1939 do listopadu 1939 v Brně působil jako šéfdirigent Zemského divadla a nebojácně uváděl na scénu Mozartovu Kouzelnou flétnu nebo Berliozovy Trojany. K Brnu má Kubelík blízký vztah i tím, že tam v Mahenově divadle byla v roce 1947 uvedena Kubelíkova opera Veronika. Provedl ji brněnský operní soubor, dirigoval skladatel Rafael Kubelík. O rok později, v září 1948 — odjel do emigrace, aby tam šířil slávu české hudby, Janáčka, Martinů, Dvořáka, Smetany.

Oslavy Štúrových narozenin

V Uhrovcí, rodišti L. Štúra, se konala 27. října velká oslava jeho 175. narozenin. K několikaletému davu účastníků promluvil o Štúrovi předseda Matice slovenské, Jozef Maršák. Oznámil, že ačkoliv Slovenská národní rada přijala koaliční zákon o slovenštině, Matice trvá na tom, aby projednala i zákon matiční. Oslav se zúčastnil i předseda Federálního shromáždění A. Dubček, který je rodákem z Uhrovcí. Dubček jediný vystoupil na obranu koaličního zákona o slovenštině, jak jej přijala Slovenská národní rada, a vyzval přítomné k dialogu na téma spojení Čechů a Slováků ve společném federativním státě. Dubčekovu řeč někteří účastníci narušovali pískotem. Když se skončily oficiální oslavy, promluvil k některým účastníkům předseda Slovenské národní strany Vítazoslav Moric.

Svobodná není slyšet

Mnozí naši čtenáři i krajané nás žádali o vysvětlení, proč nemohou zachytit české a slovenské vysílání Svobodné Evropy. Vysvětlení je prosté: z úsporných důvodů přestalo čs. oddělení Svobodné Evropy vysílat na krátkých vlnách, které se daly zachytit skoro v celém světě. Nyní se vysílá pouze na střední vlně 233 metry (1287 KHz), kterou je dobře slyšet v celém Československu, ale která proniká za hranice pouze na některých místech a ne vždycky.

Rovněž byl zkrácen vysílací čas, takže od pondělí 5. listopadu české a slovenské vysílání Svobodné Evropy je ve všední dny od pondělí do soboty od 5 hodin do 7.40 ráno, potom je přestávka a vysílá se zase od 15 hodin do deseti minut po půlnoci. V neděli ráno se vysílá od 7 hodin do 7.40 a zase po přestávce až od 15 hodin do deseti minut po půlnoci.

Je bezúčelné stěžovat si na zrušení krátkých vln nebo zkrácení vysílacího času ředitelství čs. oddělení Svobodné Evropy v Mnichově. Jestliže si chcete stěžovat, pošlete svůj dopis nejbližšímu americkému zastupitelskému úřadu, buď konzulátu nebo velvyslanectví země, ve které žijete. Snad to pomůže, i když se obáváme, že to *snad* je velmi malé.

Vzpomínka na dr. Horákovou ve Washingtonu

Krajané ve Washingtonu vzpomněli 10. listopadu, ve 41. výročí den zatčení dr. Milady Horákové, na její památku. Na Americké univerzitě shlédli film Čs. televize. Přítomná sestra dr. Horákové, paní Věra Tůmová, zodpověděla krajanům dotazy o životě Milady, o okolnostech procesu, jenž krutým rozsudkem vzbudil pozornost americké veřejnosti.

DOMA ZEMŘELI: Páter Cyril Stavěl, ve věku 69 let, převor benediktinského opatství, který letos 1. října přebíral pro církevní účely pražský historický klášter Na Slovanech. Páter Stavěl musel dvakrát řád opustit, za 2. světové války a před 40 lety. Uprchl do Itálie a tam v Norcii se třemi spolubratry založili čs. klášter. Zemřel 29. října. — Kamil Lhoták, malíř a ilustrátor, který svými kresbami vyzdobil přes sto knih, zemřel v Praze ve věku 78 let a byl 29. října zpopelněn v krematoriu ve Strašnicích.

Společnost pro vědy a umění sněmovala v Torontu

Světový kongres Čs. společnosti pro vědy a umění v kanadském Torontu ve dnech 11. až 14. října byl prozatím patnáctý. Ale pořadatelé, kteří jej dva roky připravovali, nemohli tušit, že to bude první kongres, na němž oficiálně uvítají čs. velvyslance. Byl to první kongres, na němž nebyli účastníky jen členové z Kanady, blízkých i vzdálených států USA, z Evropy a z daleké Austrálie, ale kongres, na který bylo pozváno a z domova přijelo asi deset českých a slovenských akademiků. Přijeli, aby jména, která znali z doslechu, poznali osobně. Ale nepřijeli docela s prázdnou. Všichni přišli zvědavi na přednášky, které uslyší a hned se zúčastnili debat, někteří — třeba spisovatel faktů, dr. Miroslav Ivanov z Prahy — přednášel o dr. Miladě Horákové, jejím díle a odkazu. V tomto ohledu byl to sjezd ze všech sjezdů nejsjezdovateljší.

Byl to sjezd, v podvědomí všech účastníků, ať byli odkudkoliv, podmalovaný tím, čemu byla věnována plenární schůze na téma „Budoucí úloha SVU“ — schůze o tom, jak se má nejučinněji plánovat a uskutečňovat spolupráce Společnosti pro vědy a umění s univerzitami v Československu. Významně to zdůraznil čestný člen SVU, prezident republiky Václav Havel, jenž v pozdravném telegramu kongresu vzkázal: „Budeme vás potřebovat. Vaše Společnost je v přeneseném smyslu jedním z mostů, který nás přivede z našeho dnešního nezáviděníhodného postavení do společnosti vyspělých zemí světa.“ V rezoluci, na níž se kongres usnesl, vzal tento čestný úkol za svůj.

Ve volbách byli zvoleni: předsedou Jan Třiska, výkonným místopředsedou Thomas G. Gibian, místopředsedy Vladimír Šimko (vědy), Zdeňka Pospíšilová (umění), Zdeněk

Slouka (akademické záležitosti), Karel Hrubý (odbočky), Lubomír Durovič (publikační činnost), Dagmar Hasalová-White (tisk), George Kvídera (generální tajemník) a Stanley J. Maršák (pokladník).

Novými čestnými členy byli zvoleni skladatel Oskar Morawetz, umělec slova i koláže Jiří Kolář, astronom Zdeněk Kopal a teolog Jaroslav Pelikán. Zakládající členkou se stala Zdena Salivarová-Škvorecká.

Odstupující předseda Igor V. Nábělek podával svou zprávu o činnosti slovensky. Byl přerušen dotazem, od kdy je slovenština úředním jazykem SVU. Předseda Nábělek ihned nabídl, že zprávu dokončí česky, ale posluchači, většinou Češi, to odmítli a profesor Nábělek domluvil slovensky. (Věstník Čs. sdružení v Kanadě to komentoval jako pěknou ukázkou nerozčárkované spolupráce).

Od čtvrtka odpoledne přes celý pátek a sobotu až do nedělního poledne probíhaly přednášky a speciální panely. Tento akademický program měl čtyři sekce literatury, dvě sekce vojenské historie, přišly si na své i politické vědy, historie, ekonomie, sociologie, muzikologie, lékařství, jedno sympozium bylo věnováno Karlu Čapkovi, jiné výročí Bohuslava Martinů, v jedné sekci se přednášelo o Sokolu, v jiné o československých Židech. Velkému zájmu se těšil panel o situaci v Československu, který řídil prof. Viktor M. Fic. Panelisty byli J. A. Bouček, I. K. Feierabend, P. Hrubý, V. M. Kabeš, R. Luža a M. Šámalová-Hrabíková.

Dr. Marta Hurdáková pečlivě zorganizovala výstavu, na níž se zájemcům představili hlavně kanadští výtvarní umělci. Vzorně byl připraven i katalog výstavy.

Staré a nové struktury v ministerstvu

V českém ministerstvu kultury se provádí reorganizace. Ministr dr. Milan Uhde propustil 31. října ze služeb ministerstva několik ředitelů s odůvodněním, že byli odborně nezpůsobilí. Mezi propuštěnými byl i Karel Srp, známý činovník Jazzové sekce. Na ministerstvu byl ředitelem odboru knižní kultury.

V rozhovoru s redaktorem Čs. rozhlasu Karel Srp uváděl, že on i další propuštění přišli do ministerstva na doporučení Koordinačního centra Občanského fóra anebo byli v létě rehabilitováni bývalým ministrem dr. Galuškou. Podle Karla Srpa jde o čistku, jejíž obětí se staly „nové struktury“, zatímco pan K. Srp tvrdí, že na ministerstvu „staré struktury“ přetrvávají. Ministr dr. Uhde od července zaměstnává na ministerstvu jako náměstka ministra dr. Kopeckou, dlouholetou soudkyni v sedmdesátých letech, která současně pracovala v kadrovém oddělení čs. filmu. Novým vedoucím legislativního oddělení ministerstva se stal bývalý prokurátor pro Prahu 5, který byl na dřívějším působišti v ministerstvu práce předsedou místní organizace komunistické strany. Ředitelem na ministerstvu kultury je soudruh

Niklas, člověk, který za procesu se Srpem a činovníky Jazzové sekce byl korunným svědkem. Jazzovci šli tehdy za mřížemi. Niklas byl též vedoucím milicí na ministerstvu školství. Což nevadí a sedí ve své funkci dál. Ze starých struktur nebyl propuštěn nikdo, řekl Karel Srp.

Ředitel Srp se zmýlil, jestliže očekával, že se ho veřejnost zastane. Došlo spíš k opaku. V Lidových novinách ve článku „Zasloužený konec nové struktury“ napsali, že mezi lidmi, zabývajících se knížkami, je Srp znám pro svou trestuhodnou apatii a neznalost. Karel Srp organizoval čs. expozici na mezinárodním knižním veletrhu ve Frankfurtu. Expozici kritizoval mimo jiné i spisovatel Ota Filip, podle něhož to byla výstava pod psa.

Ředitel Karel Srp se mýlí, obhajuje-li svou kompetenci. Po té stránce má asi pravdu ministr dr. Uhde. Čímž ovšem není řečeno, že se Srp mýlí, jestliže mluví o zachování starých struktur na ministerstvu. V tom ohledu může mít pravdu a je na ministru Uhdem, aby z toho vyvodil důsledky. Kádrováci, bývalí prokurátoři, vedoucí milicí na ministerstvo nepatří. Reorganizace by měla postihnout i je.

Kulturní zprávy z domova a ciziny

Všeobecná čs. výstava, plánovaná v Praze od 15. května do 28. října 1991, je podle výzvy přípravného výboru místem, kde budou uvítáni všichni, kteří mohou přispět k tomu, aby se Československo v nejkratším čase dostalo na úroveň vyspělých zemí světa. Přípravný výbor se obrací na všechny, aby pomohli vytvořit v zemi atmosféru, příznivou pro úspěch výstavy. Přivítá i jakoukoliv formu pomoci a finanční podpory. ● Cena Jaroslava Seiferta byla letos udělena českému básníkovi Emilu Julišovi. Cena, založená z iniciativy Nadace Charty 77 ve Švédsku, byla prvně udělena před čtyřmi lety, prvním nositelem se stal slovenský prozaik Dominik Tatarka, dalšími laureáty byli Ludvík Vaculík, Ivan Diviš a Karel Šiktanc. Cena obnáší 30 000 švédských korun. Letos byla cena poprvé udělena v Praze ve Valdštejnském paláci 25. října. Básníkům, Ivanu Divišovi a Karlu Šiktancovi byly slavnostně uděleny diplomy. Významného aktu se zúčastnili předseda federální vlády M. Čalfa, český ministr kultury M. Uhde, zaneprázdněného prezidenta V. Havla reprezentoval kancléř K. Schwarzenberg. ● České umění doma a v cizině bylo tématem mezinárodní konference, která se konala koncem října v Praze v Mánesově síni kláštera svatě Anežky. Přes 70 umělců, historiků umění a kritiků diskutovalo o charakteru českého výtvarného umění a jeho vztahu k nové evropské a světové kultuře. ● V Galerii Fórum

v Praze byla 4. listopadu otevřena výstava Čs. letci v bitvě o Británii a je to první samostatná výstava čs. účasti na největší letecké bitvě 2. světové války. ● Berlínská zeď se jmenuje výstava fotografií v galerii K na Florenci v Praze. ● Divčí pěvecký sbor Jitro z Hradce Králové se na turné po Spojených státech zastavil ve dnech 16. až 19. října ve Washingtonu, kde si prohlédl Kongres, s velkým úspěchem zazpíval v Národní katedrále ve Washingtonu a uspořádal koncerty ve třech gymnáziích v oblasti Washingtonu. ● Národní muzeum v Praze na unikátní výstavě Umění Mongolska seznamuje zájemce s lidovou tvořivostí od 17. století až po současnost. ● V Galerii moderního umění v Hradci Králové byla 1. listopadu zahájena stálá expozice českého moderního umění — na dvou stěch obrazech je zachycen vývoj od přelomu století až do nynějška. ● V Galerii bratří Čapků v Praze se koná výstava obrazů a kreseb ak. malíře Otakara Čemuse. ● Milión knih pro Československo si z podnětu Američanky českého původu, paní Terini, vzala za cíl Nadace pražského jara v Kalifornii. První symbolickou zásluhou z této akce přijali v Praze na letišti 10. listopadu od zástupců Nadace představitelé obou ministerstev kultury, reprezentanti Národní knihovny a Matice slovenské z Martina. Další dodávky anglických knih — odborných i beletrie — budou následovat. ● V

the RUPTURED DECADE 1938 - 1948

Objednávky adresujte na
AMERON HOUSE
Post Office Box 1200
Mattituck, N.Y. 11952, USA
Cena knihy \$ 19.95

Radostné momenty zažili účastníci kongresu na uměleckém večeru s koncertem. Vzácnou částí pořadu byla oslava stých narozenin ruského legionáře Rudolfa Hásky, jemuž k ojedinelému výročí přijeli zahrát členové rodiny, tři Tancibudkové z Austrálie, mezi nimi i oslavencova dcera a vnučka. Zahráli stoletému dědečkovi až všem posluchačům znělo vesele, radostně v uších. Velice hezké bylo, že přišli bratra-legionáře pozdravit ještě jiní legionáři a krojovaná družina.

O posledním dnu kongresu došlo ke vzrušení, které se nedalo čekat. Neznámý člověk zatelefonoval správě hotelu, že tam vybuchne bomba, jestliže ihned nebudou zastaveny přednášky o historii československých Židů. Přednášky byly zastaveny, protože jinak by se musel celý hotel vyprázdnit.

Přes tuto lapálii odjížděli účastníci 15. světového kongresu SVU z Toronta s dobrou myslí a s pěknými zážitky. Byl to zdařilý kongres. A nepochybně to bude i plodný kongres, který přinese Československu prospěch.

Pomoc čs. studentům

Iowská státní univerzita v Ames, Iowa, zahájila několik projektů pomoci novým demokratiím v Evropě, zejména v Československu. Ve spolupráci s nadací „The Samantha Smith Memorial Youth Exchange“ iowská univerzita zorganizovala výměnu studentů. Sedm amerických studentů bylo tři týdny na prázdninách na čs. venkově a skupina čs. studentů byla na podobných prázdninách v Iowě. Jsou to Helena Šejvlová, Petr Kolár, Hana Dubská-Štencelová, Jana Skokanová, Petr Štencel, Katrina Slodková, Vladimír Jurča, Ludmila Domeová a Eva Domažlická. Iowská univerzita získala od majitelů firmy John Deere finanční podklad pro pět stipendií, která dostanou čs. studenti, zájemci o studium zemědělství v Iowě. Informace: tel. (515) 294-8454.

Americký občanský sbor pro demokracii (Citizens Democracy Corps), který byl nedávno zřízen z podnětu prezidenta Bushe, aby zorganizoval a koordinoval soukromou pomoc novým demokraciím ve střední a východní Evropě, má nyní „Clearinghouse“ pro potřebné informace a rady. Stačí volat tel. (800) 321-1945. Sbor má už také svůj informační bulletin, který je možno si vyžádat na uvedeném telefonním čísle.

Americký ministr zahraničních věcí James Baker na tiskové konferenci v Bílém domě ve Washingtonu 14. listopadu oznámil, že stálý sekretariát zemí Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě bude umístěn v Praze. Náznaky, že Praha bude hostit tuto významnou mezinárodní instituci, přišly už před tím z Francie.

Karlovy Vary se koná v kulturním domě výstava Čs. listopad 1989, na které jsou unikátní dokumenty z loňského 17. listopadu, zvláštní vydání novin, první plakáty, prohlášení OF a jedinečné fotografie. ●

Prezident na českém venkově

Prezident Václav Havel navštívil 27. října města Čelákovice, Poděbrady a Hradec Králové. V Čelákovicih, které právě oslavily 700 let založení, byla za účasti francouzského vel-vyslance odhalena deska čelákovickému rodáku, francouzskému legionáři V. Zárubovi. Tabule se na své místo bývalé měšťanské školy vrací po třetí, tentokrát po 16 letech. Naposled musela být odstraněna v roce 1976. Václav Záruba byl příslušníkem slavné rotý Nazdar a padl v bitvě v roce 1915. Dalším cílem prezidentovy cesty byly Poděbrady, kde mu bylo uděleno čestné občanství města. Prezident za pocitu poděkoval a připomněl, že v Poděbradech prožil dva a půl dost důležitých let svého života. Slíbil učinit vše, aby obyvatelé města nelitovali, že mu dali čestné občanství. V podvečer se pan prezident zúčastnil v Hradci Králové slavnostního odhalení pomníku T.G. Masaryka. Vynikající dílo sochaře Oty Gutfreunda bylo poprvé odhaleno 28. října 1926, potom téhož dne roku 1947, ale vždy bylo vandalsky zničeno. Prezident v projevu zdůraznil, že by se do našeho života měly vrátit laskavost, vřidnost a porozumění, které jsou spojeny s 28. říjnem a s Masarykovou osobností.

Výsledkem čtyřdenní návštěvy náměstka iránského ministra zahraničí Mahmuda Vaziho v Praze bylo ujednání, že Írán dodá Československu ještě letos 400 000 tun iránské surové ropy a v příštím roce 3 až 6 milionů tun. Dodávky se budou splácet čs. zbožím.

Dědictví čs. občanů ve Švýcarsku a NSR

vyřizuje firma

AGENTUR PAZDERA
tel.: ze Švýcarska: 01-932 32 22
tel.: z Německa: 00411-832 32 22
telefax: 01 - 932 52 03

ŠERMÍŘSKÁ SKUPINA ASMODEUS

působící v Brně, hledá zprostředkovatele, který by jim pomohl zorganizovat vystoupení v zahraničí. Skupina **Asmodeus** se zabývá historickým šermem z údobí baroka (30letá válka) a gotikou (13. až 14. století). Rádi bychom vystupovali na nějakém hradu, zámku, radnici apod.

Poradte, pomozte, dohodneme se
Igor Matl, Haškova 8, CS-638 00 Brno

Soubor písní a tanců J. Vycpálka

má již mnohaletou tradici a patří ke špičkovým československým souborům. — Získal mnohá přední ocenění na mezinárodních či regionálních festivalech, např. Cenu starosty města Dijon ve Francii či 1. místo na World folkdance festival — Palma de Mallorca 1989 (Španělsko). Zájemci se mohou obrátit na:

Soubor písní a tanců J. Vycpálka, Bartáková 26, CS-140 00 Praha 4, tel: Praha. 42 88 983

Videokazety, vydávané Originálním videojournalem v Praze, dokumentující důležité politické události Československa před svržením komunistické diktatury až do dnešních dnů, lze si koupit v Mnichově.

Čs. kulturní klub pro audiovizí

chce tímto pomoci Originálnímu videojournalu při propagaci a posloužit především těm čs. krajanům, kteří nemají možnost si videokazety opatřit v Praze

Bližší informace: Čs. kulturní klub pro AV, c/o R. Netopil, Otto-Bezold-Weg 4, 8 München 83

Unikátní video

Waldemar a Olga opět v pražské Lucerně

Jejich první vystoupení ve svobodném Československu 6. března 1990 Uvidíte celou rodinu Matuškovu a hosty: Evu Pilarovou, Yvonu Přenosilovou, Rudolfa Hrušínského, Jiřího Suchého, Darka Vostřela, Ivo Fischera a překvapení pro všechny.

Máte-li rádi Waldemara, budete okouzleni tímto programem

Natočeno v normě NTSC a PAL na kazetách VHS. Cena 30 am. dolarů a poštovné a manipulační 3.50 am. dol. letecky 5 am. dol. Šeky vystavené na jakoukoli US banku pošlete na: **DE MAR ENTERPRISE**, P.O. Box 8596, Madeira Bch., FL 33738, USA

BOHEMIA BUCHHANDEL

Welt-und slawische Literatur
Černil Blanka, Ackerstr. 31, 8610 Uster, Švýcarsko. tel.: 01/940 72 41

oznamuje svým čtenářům, že po třetí **rozebraná** publikace TISKU BRATISLAVA:

Kettner / Jedlička: **Proč zemřel Jan Masaryk?** (SFr. 15.80) je opět plně na skladě!

Reediciční publikace nakladatelství ATLANTIS: Ivan Klíma: **Moje zlatá tlesla** (váz. SFr. 16.80) Jan Trefulka: **O blázních jen dobré** (váz. SFr. 18.80) stejně tak plně na skladě!

Malý oznamovatel

Překlady z češtiny do němčiny a do angličtiny a z obou řečí do češtiny **provádí a úředně ověřuje přísežný, soudní překladatel**

LADISLAV SANTIAGO DE LA CRUZ
Guerickerstrasse 21, 8000 München 40
tel.: 089/36 17 404 nebo 36 17 405

Zároveň pojištění (životní, úrazové), právní, povinné ručení, domácnosti atd. pro BAYERISCHE VERSICHERUNGSKAMMER

Úředně ověřuji překlady.

Poskytují porady při žádostech o propuštění z čs. občanství, při žádostech o německé státní občanství, při zápočtu let do Rentenversicherung. Vysokoškolsky vzdělaná, přísežná soudní překladatelka

ELIAN S O T T

Musikantenweg 4, 6000 Frankfurt/Main 1
Tel.: 069/44 64 20

od 17-19 hod. mimo soboty a neděle
Prosím o písemné nebo telef. spojení.

PŘEKLADY * INFORMAČNÍ SLUŽBY

— Překlady pro žadatele o azyl — Úřední spisy — Tlumočení — Porady v životních otázkách
Překlady a tlumočení z češtiny do němčiny — ruštiny a naopak provádí a ověřuje veřejně ustanovený a přísežný, pro soudní a úřední účely připuštěný překladatel a tlumočnick s velkou praxí. Pomohu při kterémkoliv problému.

Antonín Mareš
Schlischelmerstrasse 14
8000 München 2; tel: 089/523 46 69

Ubytování ve Vídni vám poskytne

MIROSLAV SEĎA

Wien 1070, Westbahnstr. 18
Tel.: (222) 93 88 112 nebo 60 54 715
Cena od 28,- DM za osobu

Zn.: „Žiji v bavorsku“ č. 4-IX-90 — 48letá středoškolačka, děti již z domu, hledá partnera s humanitními zájmy.

Zn.: „Amerika volá Evropu“ č. 1-X-90 — 26letý kluk z USA hledá pro nedostatek příležitosti touto cestou seznámení s dívkou (znalost angličtiny vítána), která má smysl pro humor, ale také se nebojí životních překážek.

Zn.: „Jen vážné nabídky“ č. 4-X-90 — 26/170 SŠ, černovlasá, veselá Moravanka s německým občanstvím (krátkou dobu v NSR) hledá solidního partnera pro založení rodiny. Milují děti, přírodu, ráda cestuji a sportuji. Věk ani stav či státní příslušnost nerozhoduje. Prosím foto, ráda vyměním.

Zn.: „Zdravotní laborantka“ č. 7-X-90 — 44letá tmavovlasá, 165/65, finančně nezávislá, mluvící anglicky, německy, bydlící v ČSFR, t.č. pracovní v zahraničí, hledá k vážnému seznámení partnera, trvale žijícího na Západě.

Zn.: „Odpovím všem“ č. 8-X-90 — 62/165 hledá muže přiměřeného věku k vzájemným návštěvám Prahy a obráceně v západ. Evropě.

Zn.: „Zcela sama na světě“ č. 10-X-90 — Budu vděčná, najdu-li muže, který by mi daroval klidný domov bez hmotných požadavků. Jsem 67letá penzistka v rozvodovém řízení.

Zn.: „Nejraději JČ a ZČ venkov“ č. 11-X-90 — Žiji za mořem, jsem štihlý, SŠ, 32/178. Hledám pohlednou ženu do 30 let s morálními hodnotami, bez závazků a mající smysl pro humor, která ráda vaří a chtěla by být ženou v domácnosti — není podmínkou.

Zn.: „Foto“ č. 12-X-90 — 45/170/69, rozvedený středoškolák, žijící v NSR, pohledný, tichý, skromný, finañ. nezávislý, by rád poznal dívku pro společné žití. Dálka nerozhoduje.

Zn.: „Šikovná - PhDr. z Brna“ č. 14-X/90-Věřím, že najdu dobrého přítele (věk 50-60 let), se kterým budu ráda poznávat sebe i krásný svět kolem nás.

Zn.: „Geriatrická sestra“ č. 20-XI-90 — Zdrav. sestra se postará o vaše staré či nemocné rodiče po zdravotní a psychické stránce v Praze a okolí. Tel: Praha. 37 91 12.

Čtyř— až šestinásobné zvětšení kapitálu

Zamyšlíte podnikat? Chcete si za nízké úrokové sazby peníze půjčit a na vysoké je ukladat?

Švýcarské bankovníctví a pojišťovnictví skýtá nejvyšší možnou záruku solidnosti a bezpečí. Nejsme vázani žádnou společností, můžete se spolehnout, že Vám objektivně poradíme spojení, které je pro Vás osobně nejvýhodnější.

Velice záleží na tom, do jakých rukou se dostanete, kam sahají možnosti příslušného pracovníka.

Znáte desátero výhod POJIŠTĚNÍ VAŠEHO KAPITÁLOVÉHO SPOŘENÍ VE ŠVÝCARSKU? Víte jak splátky z ciziny do Švýcarska platit, jaká skladba pojišťky je pro Vás osobně nejvýhodnější?

Rádi Vám vše vysvětlíme v naší mateřštině, rádi Vám neutrálně poradíme.

**AGENTUR
PAZDERA**

Služba denně (i ve svátky) plných 24 hodin.

Poplatek do 30 slov 20 DM, za dvojí otištění 30 DM, pro zámoří US dol. 15, při dvojím otištění US dol.20. Poplatek zašlete zároveň s objednávkou. V odpovědích uvádějte na obálce zřetelně značku tučně vytištěnou s následujícím číslem. Jinak nemůžeme zaručit doručení. Uzavěrka 25. předcházejícího měsíce.

Zn.: „Snad to není špatný nápad...“ č. 1-XI-90 — Vysokoškolačka, 32/178, žijící na severu Evropy, je ochotná zaměnit svůj poustevnický život za partnera, který má šmrnc. Foto vítáno.

Zn.: „Úroveň v jednoduchosti“ č. 2-XI-90 — Jen z nedost. příležitosti hledám takto k vážnému seznámení slušného, intel., svobodného partnera, který má dobrý a stálý charakter. Mnichov a být vítán. Jsem nekuř., sport. typu, 32/168. Smysl pro rodinu nutný. Foto vrátím.

Zn.: „Jen NSR — foto podmínkou“ č. 3-XI-90 — SŠ, 40 lety, hledá sporovní družku bez závazků, přístěhování a ev. sňatek možný.

Zn.: „Ve dvou jde to lépe“ č. 4-XI-90 — Bývalý švýcarský podnikatel, osamělý, bez závazků, nyní v penzi, hledá osamělou, pohlednou přítelkyni, taktéž bez závazků, nekuřačku, bezdětnou, od 50 do 58 let. Ke společným výletům byl by dobrý řidičský průkaz. Foto čestně vrátím.

Zn.: „Český, svobodný lékař“ č. 5-XI-90 — s něm. obč. (18 let v NSR), 192/48, hledá milou, bezdětnou krajanu z ČSFR, vyšší postavy se zájmem o cestování a kulturu, zvl. klasickou hudbu.

Zn.: „Z nedostatku příležitosti“ č. 6-XI-90 — Hledám pro svou vnučku, 23letou, vysokou, štíhlou, pohlednou, inteligentní nekuřačku, která nepije a má značný smysl pro rodinu — vhodného partnera pro život. USA, Oregon — není podmínkou.

Zn.: „Bratislava — New York“ č. 7-XI-90 — 45ročná, sympatická, seriózní, rozvedená, štíhlá blondýnka, t.č. žijící v New Yorku, hledá vážně zoznámení se seriózním mužem do 60 roků.

Zn.: „Vytvořit šťastnou rodinu“ č. 8-XI-90 — Hledám pro svou dceru — 43letou vdovu se 14letým synem, hodného muže za účelem sňatku. USA, Oregon nebo okolní státy vítané.

Zn.: „Vždy s úsměvem“ č. 9-XI-90 — SŠ, 55/165, citlivá harmonie, umění, přírody, hledá přítele-kamaráda, který také ještě chce dokázat, že je pro co žít.

Zn.: „Čechu pro Čásku?“ č. 10-XI-90 — 31letá, 168 krátká, 53 kg těžká VŠ hledá upřímného, 28-35 let mladého,>180 dlouhého kamaráda z Oberbayern (VŠ, nekuřáka) do budoucího života. Jestli rád putuješ po horách, lyžuješ, cestuješ po světě (camping) a nevidíš Ti, že jsem dosud vázána (ale svobodná), napiš. Prosím foto, vyměním.

Zn.: „Nová láska ve 40“ č. 11-XI-90 — Snad to ještě existuje. Odpíšeš?

Zn.: „Vzáj. pochopení“ č. 12-XI-90 — Nabízím lásku charakternímu muži do 45 let, který ji dokáže opéťovat. Nebudeš litovat.

Zn.: „My dva a Ty“ č. 13-XI-90 — Charakterního partnera hledá 38letá s jedním dítětem. Šťastní dohromady.

Zn.: „Šťastný Nový rok“ č. 14-XI-90 — 46/177, technik, mistr osvětlování, TV a film, ze Záp. Berlína, se rád seznámí s milou a upřímnou ženou. Mám 3 pokojový byt, dobré srdce a t.č. nedostatek jiné možnosti seznámení. Ozvi se brzy.

Zn.: „Začít znovu“ č. 15-XI-90 — Ozve se 45leté lékařce akademik, který očekává od života trochu víc než jen práci a má odvahu event. začít znovu. Jsem menší postavy, sportovně a kulturně orientovaná.

Zn.: „Jen upřímné jednání“ č. 16-XI-90 — 59letá pohledná žena, žijící v NSR, hledá hodného, inteligent. a spolehlivého muže, taktéž osamělého, který by rovněž chtěl pěkná léta životního podzimu prožít ve vzájemném porozumění a pohodě v útulném domově. Věkový rozdíl by nemusel být překážkou.

Zn.: „USA ahoj!“ č. 17-XI-90 — 39/170, svobodná, atraktivní, sportovního typu, žijící v NSR, se ráda seznámí s upřímným a charakterním mužem z USA. Prosím foto, vyměním, event. vrátím.

Zn.: „Země nerozhoduje“ č. 18-XI-90 — Hledám přítele nebo přítelkyni k dopisování, event. cestování, vyšší postavy do 62 let

Zn.: „Budoucnost“ č. 19-XI-90 — 30letý SŠ, 178/78, žijící a pracující v Garmisch-Partenkirchenu, hledá slušnou a milou partnerku, nejraději žijící též v NSR.

KUS DOMOVA V ALPÁCH

ČESKÝ PENSION

MILAN

Celoroční lyžování, koupání, tenis, plachtění, koně, houby, tanec.
5700 Zell am See, Rakousko, Zellermoosestr. 75
Tel. 0043/6542/7113

Výlety Grossglockner, Kaprun, Salzburg, Innsbruck, Krimml.

Týdenní Wanderkarte pro všechny lanovky v létě 280 Sch.
Česká kuchyně

Polopense od 30.- DM

zahájení zimní sezóny od 2. XII.
Pište česky.

REALKOSUL obstarává

— matriční, archivní a jiné úřední doklady včetně ověření,
— navrácení občanství a majetku emigrace, postižené po únoru 48
— prodej nemovitosti a správu majetku
REALKONSUL, Box 33, CS-11800 Praha

Prostřednictvím advokátské kanceláře v Bratislavě zabezpečím soudnu rehabilitáciu a uplatnenie vlastnických práv resp. finañných nárokov vo vzťahu k znárodnenému majetku v ČSFR. Poskytnem právnú pomoc aj v ostatných právnych záležitostiach.

JUDr. Miroslava Bertok, Trockenstüdelweg 10, 8000 München 81, tel.: (089) 952 872 — večer.

RESTITUCE

Vás spojí s domovem, když potíže překonáme za Vás!

Po obdržení Vámi zaslaných úvodních dokladů, či sdělení, Vám zpracujeme vstupní informace do restitučního řízení proti honoráři 200 DM a jsme připraveni Vás v řízení zastupovat.

Nabízené služby vylučují amatérství!
REELA, Ing. Chaloupka, 301 00 Pízeň, Havlíčkova 6, tel.: 22 79 79

Bankovní spojení — Komerční banka Praha 7, č. účtu 16445-071

Realitní kancelář REELA

Vás zastoupí ve vyhledávání vhodných nemovitostí za účelem podnikání v Čechách

REELA, Ing. Chaloupka, 301 00 Pízeň, Havlíčkova 6, tel.: 22 79 79

Zn.: „PRAHA“ č. 13-X-90 — Koupím v Praze komfortní, družstevní 3 nebo 4 pokojový byt včetně garáže. Platím devizami.

Zn.: „Hledám domek“ č. OB-03-X-90 — Hledám co nejdříve max 30 min. od Prahy nový (renovovaný) domek, polovinu dvoudomku (Berounka, Sázava atd.) na kraji vesnice či na samotě. Platím také v markách.

Zn.: „Velmi spěchá“ č. OB-011-XI-90 — Prodám rodinný domek v Brně-Bystřici, 10 min. od přehrady, 2 min. od hospody. Částečná oprava nutná. Cena za dolary nebo DM a dle dohody. Vhodné k soukromníčení, 3 plus 1,5.

Zn.: „1000 DM měsíčně“ č. OB-012-XI-90 — Pronajmu třípokojový byt 75 m² i s lodžii v Praze; první kategorie s telefonem, možno použít i jako kancelář.

Zn.: „Prodám pomník“ č. OB-013-XI-90 — Prodám pomník z černého mramoru i s obložením ve Schwabachu u Norimberka.

Zn.: „Beskydy“ č. OB-014-XI-90 — Pronajmu v horské oblasti Beskyd moderně vybavený srub. Vhodné pro turistiku, rodinnou rekreaci a nimrody. K dispozici sauna, sprcha, TV. Ubytování na osobu a den 15 DM. Ing. Sochr M., CS-Bystřická 33, okres Vsetín, tel. 65 15 45 46
PEČLIVÉ ubytování přímo u metra Flora. Jednolůžkový pokoj 20 DM, dvou — 32, troj — 39.
Oldř. Mlejnková, Vinohradská 138
CS-130 00 Praha-Vlnohrady, tel.: 02-73 68 37

Zn.: „Aparťmá v Dejvicích“ č. OB-023-XI-90 — V Praze 6, apartm. 2 plus 1, I. kategorie, s dalk. vytápěním, koupelnou, WC, kuchyň, balkon ve dvoupatrovém domě. Menší pokoj má dvě lůžka, velký pokoj má rozkl. gauč, místo pro čtyři osoby. Samooobsluha, restaurace a parkování v blízkosti. za osobu a den DM 25, třeba se ohlásit na tel.: Praha-311 0887.

Zn.: „Menší garsoniéra“ č. OB-024-XI-90 — v Praze-Dejvicích, vytápěná, s odd. příslušenstvím, koutem na vaření, pro 2-3 osoby. Cena DM 25 na osobu. Tel.: 311 0887 (Praha)

Prodám jednoposchodový dům

se zahradou na hlavní třídě v Třebíči. Dům je volný a okamžitě k dispozici.
Voldan, Milano, tel: 02/55 18 91 27
nebo Gardone Riviera
0365/20189

Plánujeme

VÝSTAVBU PRODEJNÍCH DOMKŮ v ČSFR

Zájemci pište na adresu: **EWERTA**
mezinárd. zprostředkování obchodů

Postbus 563, **NL-3430 An Nieuwegein, Holland**

GENEALOG — Vyhledám v matrikách ČSFR pro Vás údaje o Vašich předcích. Pište na adresu:

Ing. V. Hájek — **Třída SNB 77, CS-100 00 Praha 10**

Postrádáte-li kld, lesy, vodu, čistý vzduch, navštivte nás Nabízíme Vám českou kuchyni, ubytování v útulných pokojích se snídaní za 20 DM

Týden dovolené s plnou penzí za 259 DM
Víkend pátek - neděle 80 DM s plnou penzí
Na Vaši návštěvu se těší a zve

Jaroslav Holub
Gaststätte „Zum Hirsch“
Arolser Str.17, 3538 Marsberg-Canstein
Tel.: 02993/615

ČESKÉ A SLOVENSKÉ KNIHY

vydané v ČSR i v exilu, gramodesky, reprodukce a další Vám obstará **Zásilková služba knih:**

**Mirka Vychytil, Postfach 102336,
D-6000 Frankfurt/M.,** Napište si o seznamy.

Ve Vašich finančních záležitostech zdarma
poradí nezávislý finanční poradce
Máte-li zájem o

— ušetření určité částky měsíčně díky využití státních dotací, daňových úlev atd.,
— výnosné úložky kapitálu v zahraničí,
— koupi nebo stavbu nemovitosti,
— zabezpečení svého stáří,
— informace o nemocenské reformě,
— prověření a srovnání Vašich pojistek.

pak se obraťte na

Vlastimír Broda

Konrad-Adenauer Str. 7, 5000 KÖLN 90
Tel.: 02203/33293 nebo na kancelář (německy)
RVP—Finanzdienstleistungen, Paulstr. 21, 5300
Bonn 1, tel.: 0228/656981-3

V malebné předalpské krajině
ALPENGASTHOF RABENKOPF
(8113 Ried bei Kochel am See, tel. 08857/208)
má pro hosty moderní, hotelové ubytování s
výbornou restaurací, s videňskou a českou
kuchyní (oceněnou odbornými časopisy).

Možnosti horolezeckých a lyžařských tur, vý-
letů a rybaření. Vhodné prostředí pro prázdní-
nový pobyt na zdravém vzduchu.

Jen 65 km, od středu Mnichova, 20 km od
Garmisch-Partenkirchenu

Vyzádejte si nabídku, rádi posloužíme.

Český pension „Praha“

v malebném prostředí Bavorského lesa
zve krajany z celého světa
k prožití příjemné dovolené
D-8490 Cham, Ludwigstr. 11, Postf. 1465
Cena od 25,- DM Tel.: 09971-40158

Krajané v celém světě V pojištění, v podnikání,
financování, půjčkách, prodeji a koupi lékař-
ských praxí a jiných firem, Vám neutrálně poradí

AGENTUR PAZDERA

Kreuzplatz 20, CH-8008 Zürich
Tel.: CH: 01 932 32 22; BRD: 00411-932 32 22
Provoz 24 hod. denně, o nedělích i svátcích

ANTIKVÁRNÍ I NOVÉ ČESKÉ KNIHY

PRODÁVÁ A KUPUJE

Alois Čížek

37, Avenue Joseph Segretlin,
F - 93220 GAGNY, TI. /1/43-88-24-68
France

Víte, že **češtinu** je možno zvolit místo jiného
povinného cizího jazyka jako maturitní předmět?
Děje se tak v rámci ministerského vynosu o
přesídlených žacích z východoevropských zemí,
takže Bařog a garanční fond jsou možné

Adresa školy s internátem:

Dietrich Bonhoeffer-Gymnasium,
Postfach 780, 4010 Hilden, tel. 02103/49900

Zn.: „Mistr kuchař“ hotelová škola, mluvící
anglicky, 35 let praxe (7 let na Blízkém a
Středním východě) hledá uplatnění.

Ladislav Andrysek, Havlíčkova 1273
CS - 753 01 Hranice, ČSFR
tel. ČSFR 642 3103

Pamětní medaile

s potrétem prezidenta **Václava Havla**
k 1. výročí listopadové revoluce (něžné)

stříbrná 40 mm — cena pro cizinu 30 DM
měděná 60 mm — cena pro cizinu 30 DM

Objednávky u:

Dr. Václav Antropius,
Božkova 6, CS-160 00 Praha 6

UMĚLECKÉ KOVÁŘSTVÍ

Krbové soupravy, mříže, osvětlovadla, klíky,
panty, kovové ploty. Nabízím výrobky vysoké
řemeslné a výtvarné kvality, velké množství
vlastních návrhů a dokumentace

Hledám spolupráci s architekty, staviteli,
obchodníky atd.

**Dobroslav Vochvest, ČSSP 1019,
293 01 Mladá Boleslav, ČSFR**

ÚDRŽBA HROBŮ

Nabízím údržbu hrobů Vašich drahých zemře-
lých na celém území Čech. Pište na adresu:

Karel Šebek
Pod Svahem 25
CS-147 00 Praha-Braník

Češi od Černobylu chtějí domů

Počátkem listopadu přijeli do Prahy zástupci dvou českých vesnic na Ukrajině, z pásma po katastrofě v Černobylu postiženého radioaktivním zářením. V Praze je přijal místopředseda federální vlády dr. Mikloško, poslanci Federálního shromáždění a České národní rady, představitelé Československého zahraničního ústavu. Přinesli i dopis prezidentu republiky, Václavu Havlovi. Přijeli se žádostí, aby bylo oběma vesnicím dovoleno přestěhovat se z Ukrajiny do Čech a vysvětlili svou situaci. Po výbuchu v Černobylu byla kolem elektrárny vytvořena asi třicetkilometrová zóna, která byla uzavřena. Ale až loni bylo oznámeno, že je radioaktivním zářením ohrožena mnohem širší oblast, z níž se musí všichni obyvatelé vystěhovat, a v této širší oblasti jsou i dvě české vesnice.

Bylo jim sice dovoleno, aby se vystěhovali, kam chtějí, kde najdou místo, ať už na Ukrajině nebo v Rusku, ale protože se vystěhovat musí nejen dvě české vesnice, ale desetitisíce dalších obyvatel postižené oblasti, je zřejmé, že se pro český celek dvou vesnic místo nenajde. Ukrajinští Češi se ovšem chtějí vystěhovat jako celek, neboť až na Ukrajině, žili spolu jako Češi, pokládající češtinu za svůj mateřský jazyk a chtějí zůstat spolu. Proto přišli do Prahy, aby k přestěhování do Čech dostali povolení.

Zatím žijí v postižené oblasti, ovšem za mimořádných okolností. Bylo jim zakázáno jíst plodiny, vypěstované místně. Dostali státní příplatek, aby kupovali nezávadné potraviny. Příplatek sice mají, ale zdravotně

nezávadné potraviny se prostě nedostanou. České vesnice jsou velmi úrodné. Mají svou pěknou zeleninu, stromy obsypané ovocem a tak, protože v obchodech nic nekoupí, jedí své radiokativní plodiny, neboť — jak říkají — přece nemůžeme umřít hladem.

V postižené oblasti se následky radioaktivity projevují. Stoupá úmrtnost dětí i dospělých, všechny děti mají naběhlou štítnou žlázu, trpí leukemií. Hodně lidí umírá na rakovinu hrtanu. Některé děti byly v létě o prázdninách na rekreaci v Čechách, ale po dvou až tříměsíčním pobytu se musely vrátit. Podle úsudku lékařů se děti dají zachránit, jestliže se jim umožní žít ve zdravém prostředí. Po třech měsících v nezašované oblasti se dětský organismus dá zregenerovat a zdraví zachovat.

Obyvatelům dvou českých vesnic jde doslova o život. Jejich žádost o návrat byla přijata s porozuměním a vrátili se na Ukrajinu se slibem, že vláda bude o jejich žádosti co nejdříve jednat. Snad tedy dojde brzy k přesídlení. Co se dá pro ně udělat ihned? Tento dotaz zodpověděla dr. Helena Dluhošová, etnografka, která obě vesnice na Ukrajině navštívila a podala o situaci zprávu v Čs. rozhlasě. Zejména je třeba pomoci dětem v předškolním věku. Zajistit pro ně dostatek sušeného a kondenzovaného mléka, dětské přesnídávky a jednou za měsíc potraviny do českých vesnic na Ukrajině dopravit. Organizace této akce se ujala *Křesťansko-demokratická strana, Sokolská 39, 120 00 Praha 2*, která akci ve spolupráci s Výborem dobré vůle paní Olgy Havlové podniká. Můžete-li, na akci přispějte. Pomůžete obětem katastrofy v Černobylu.

Drobné zprávy z domova

Praha. Dne 28. října po půlnoci vyjel vlak metra na ověřovací jízdu na 4,5 km dlouhé trase mezi stanicemi Florenc — Českomoravská.

Bratislava. Švédský velvyslanec uvedl 31. října do funkce švédského honorárního konzula a otevřel první švédský konzulát na Slovensku.

Nitra. V okrese vzrušovalo obyvatelstvo záhadné Ufo, jímž byla rakouská stříbrná meteorologická sonda, která se našla na poli v Ivnance. Byla zařízení na zjišťování povětrnostních poměrů ve vyšších vrstvách ovzduší. Za odevzdání sondy dostane nálezcce odměnu 60 šilinků.

Praha. Při pravidelné devizové aukci v Čs. státní bance se maximální kurzy včetně 10 procentní bankovní přírážky ustálily na 46,41 Kčs za dolar a 30,68 za německou marku.

Praha. Belgické informační centrum Euroinfo bylo otevřeno 31. října, aby pomohlo při vstupu Československa na trh Evropského hospodářského společenství poskytováním informací nejrozmanitějšího druhu.

Levice. Dne 5. listopadu se sešli k prvnímu zasedání členové bezpečnostní lidové komise, v níž zástupci různých povolání, politických stran a církví budou sledovat bezpečnost provozu atomové elektrárny v Mochovicích.

Ústí nad Labem. Do užívání byl odevzdán první úsek dálnice, která spojí Prahu s Berlínem. Úsek tvoří 4,9 km dlouhá čtyřproudová vozovka a tři mosty v délce přes kilometr.

Praha. Čs. zdravotnictví převzalo ze zrušených amerických základen ve Spolkové republice Německo chirurgické a dentální přístroje, zdravotnické potřeby, léčiva, kompletní vybavení polní nemocnice a 22 vozíků pro invalidy. Dar věnovalo americké ministerstvo obrany.

Ústí nad Labem. Při ekologickém shromáždění na Mirovém náměstí 13. listopadu vybírali účastníci 20 haléřů na fond, který by umožnil vládě a parlamentu přijet do Ústí se podívat na situaci.

RESTAURANT HIRSCHGARTEN

Návštěva jedné z nejkrásnějších výletních restaurací zůstane pro Vás zážitkem

K naší staročeské a myslivecké kuchyni

točíme plzeňské a budějovické pivo

Velká terasa s výhledem
na jelení zahradu a minigolf
Salonky od 10-70 osob
pro rodinné slavnosti a hostiny.
Otevřeno denně kromě pondělí
od 11.00-23.00.

Na Vaši návštěvu se těší

Rodina Koubova
Elisabethenschneise
6380 Bad Homburg / Dornholzhausen
Tel.: 06172 - 33525

V SAMÉM SRDCI
SAN FRANCISCA

Restaurant

685 Sutter/Taylor

(415) 441-5678

Zapomenutý primátor

Dne 3. listopadu 1975, před patnácti lety, zemřel v americkém městě Raleigh v Severní Carolině ve věku 91 let dr. Petr Zenkl, trojnásobný primátor hlavního města Prahy a významná osobnost čs. politického života. V exilu byl dr. Zenkl zakladatelem a předsedou Rudý sobodného Československa.

Člen čs. diplomatické služby v USA se snažil vyřadit prosbu soukromého občana ČSFR, aby zjistil, kdy a za jakých okolností zemřeli v Americe Petr a Pavla Zenkloví. Pisatel těchto řádků příslušné informace poskytl a nemohl se přestat divit a pozastavovat nad tím, že v nové demokratické ČSFR jen snad nějaký vzdálený příbuzný projevil zájem o to, jak vlastně skončil poslední demokratický primátor města Prahy (poslední nejen před komunistickým, ale i před nacistickým uchvácením moci), místopředseda čs. vlády do r. 1948, první předseda Rady svobodného Československa ve Washingtonu, terč komunistických zabijáckých intrik v německém koncentračním táboře i později v Praze a architekt někdejší čs. sociální politiky, jaká by měla být aktuální i dnes.

Překvapuje mne, že dr. Zenkl, do r. 1948 předseda čs. strany národně socialistické, kterou komunisté a kolaboranti změnili po Únoru na čs. socialistickou stranu, je zřejmě v nemilosti i u této obrozené strany, i když musím připustit, že její frakční boje zaměstnávají nyní její funkcionáře, zvolené i samozvané, více než slavná i neslavná minulost. Avšak faktem zůstává, že si na dr. Zenkla zřejmě asi nevzpomněl ani nynější primátor Prahy dr. Jaroslav Kořán, když v červnu navštívil Chicago a ne příliš daleko od společného hrobu manželů Zenklových, který je na chicagském Českém národním hřbitově, podepsal s chicagským starostou R. M. Daleym dohodu o sesterské spolupráci obou měst. Zprávy nic neuvádějí a proto předpokládám, že dr. Kořána ani nenapadlo zajít na hřbitov a poklonit se památce svého demokratického předchůdce, který tolik pro Prahu před válkou i po válce udělal.

Pavluška Zenklová, původně z Tábora, zemřela 5. února 1971 ve Washingtonu a její popel byl převezen na Český hřbitov v Chicagu. Dr. Zenkl zemřel 3. února 1975 v domě svých příbuzných v Raleigh, N.C. a jeho popel byl také uložen na Českém národním hřbitově v Chicagu. A zatímco se letos převážejí ostatky našich prominentních exulantů do vlasti, udělují záslužné medaile, popel manželů Zenklových zůstává bez povšimnutí ve vzdáleném Chicagu...

Pro zájemce o osobnost dr. Petra Zenkla uvádím několik brožur, které vyšly v USA. Předně americký přítel Československa, Brackett Lewis, napsal a vydal v Chicagu r. 1956 anglickou životopisnou brožuru „Peter Zenkl: Champion Anti-Communist“. Dr. Zenkl napsal kromě jiného studii „Masarykova Československá republika“ (Chicago 1955) a v překladi Vlasty Vrázové anglickou studii „T.G. Masaryk and the Idea of European and World Federation“ (Chicago 1955).

Praha. Na posledním zasedání před volbami Národní výbor rozhodl vrátit středním ekonomickým školám jejich původní název obchodní akademie.

Havlíčkův Brod. Začala fungovat nová telefonní ústředna, kabelový rozvod se rekonstruuje, dochází ke změně čísel a rozšiřuje se počet telefonních účastníků.

Hradec Králové. Na 23 roky vězení byl odsouzen Krajským soudem 31letý Jiří Klema z Kroměříže, který loni bestiálně usmrtil 13letého chlapce a znásilnil jeho matku.

Praha. Federální kriminální ústředna zahájila 7. listopadu pátrání po soukromém podnikateli Petru Roztočilovi, který se specializoval na krádeže luxusních zahraničních aut, zejména značky Audi. V bance je dlužen 3 miliony korun, v listopadu jezdil v Audi-80 černé barvy.

Strahovské drama na infarkt ČSFR — Španělsko 3:2

Téměř čtyři desetiletí jsem jako reportér rozhlasové stanice Svobodná Evropa komentoval většinu olympijských bojů, světových a evropských šampionátů, stejně jako desítky mezistátních fotbalových utkání ze všech možných koutů světa. Po 42 letech exilu jsem přijel do vlasti a mohl ve středu 14. listopadu prožít na Strahovském stadionu v kvalifikačním utkání o postup na mistrovství Evropy ČSFR — Španělsko pravou pražskou atmosféru. Byl to pro mne velký zážitek, nejen snad proto, že naši fotbalisté v „utkání roku“ zvítězili nad Španěly 3:2, ale v tiskovém středisku jsem se sešel se svými čs. kolegy (z nichž některé komunistický režim umlčel), kteří mne vše přivítali.

Zápas se Španělskem byl skutečně střetnutím na infarkt, zápasem velkého zvratu. Když totiž levý křídelní útočník španělského reprezentačního týmu Carlos v 55. minutě překonal hlavičkou bezmocného čs. brankáře Mikloška a hosté se ujali vedení 2:1, málokdo v hledišti věřil ještě ve vítězství. Čs. národní mužstvo však tímto gólem naštěstí deprimováno nebylo, naopak zahájilo úplnou ofenzivu. Strhlo na trávníku Strahovského stadionu úplný uragán. Útok za útokem se valil na branku soupeře. A když pak na stadionu ukazovaly hodiny 66. minutu, bylo přes 20.000 diváků v extázi. Středopolař Kula přehrál míč na Daňka (autora prvního gólu Československa (ten proběhl mezi španělskými obránci a z dobrých dvanácti metrů vyrovnal na 2:2. V tu chvíli hlediště vyburcovalo čs. fotbalisty k nevídanému nadšení a bojovnosti, jejichž výsledkem byla v 77. minutě Moravčíkova vítězná branka na 3:2. A tak technicky vynikající hráči Realu Madrid, FC Barcelony a dalších předních klubů 1. španělské ligy utrpěli k. o. v závěru zápasu se ještě pokusili alespoň o vyrovnání, ale čs. zadní řady jim v tom zabránily.

Po utkání jsem pak byl na tiskové konferenci, na níž slavný trenér Španělska neunesl tíhu prohry, když nehorázně prohlásil: „Domácí vsadili na nadměrnou tvrdost a sudí jim to toleroval (myslím, že to bylo opačně). Vyhrál ten, kdo si to nezasloužil.“ Trenér čs. mužstva M. Málka mu na to odpověděl: „Řekl jsem před utkáním hráčům, že pokud chceme vyhrát, tak jen duší a srdcem. Mám pocit, že to bylo v tom zápase rozhodující. Rozhodčí? Ve Francii jsme dali regulérní góly a rozhodčí nás tam poškodili stokrát víc, než teď v Praze Španěly. Teď po utkání oslavíme s hráči vánoce.“

Tabulka 1. kvalifikační skupiny:

	zápasy	skóre	body
1. Francie	3	5:2	6
2. ČSFR	3	5:4	4
3. Španělsko	2	4:4	2
4. Island	4	4:5	2
5. Albánie	2	0:3	0

3. kolo evropských pohárových soutěží už bez čs. mužstev

Nic nového v čs. klubové kopané! Stejně jako už v předchozích ročnících evropských pohárových soutěží, rozloučila se i tentokrát všechna naše mužstva předčasně se starty v těchto mezinárodních zápolech. Po fotbalistech pražské Sparty a ostravského Baníku, kteří byli vyřazeni už v úvodním kole, ztroskotala v 2. kole i pražská Dukla a bratislavský Inter. Pravda, oba dva mohou mluvit o smůle, ale skutečností zůstává, že ani oni se mezi evropskou elitu nekvalifikovali.

Velkou šancí na postup v Poháru UEFA měl bratislavský Inter, který vyhrál senzačně v Kolíně nad Rýnem nad předním mužstvem německé bundesligy 1. FC Kölnem 1:0, v odvetě doma však vše pokazil náhradní brankář Ladislav Tóth. Tento „hrdina“ prvního zápasu na půdě soupeře měl v 56. minutě (za stavu 0:0) míč vyslaný Němcem Götzem na bratislavskou branku v rukou, ale ten nešťastně skončil za jeho zády. Důsledkem tohoto šoku byla o pět minut později druhá branka v Tóthově síti vstřelená Janssenem, který tak upravil stav zápasu na konečný výsledek 2:0 pro 1. FC Köln.

Pražská Dukla, která prohrála první zápas druhého kola soutěže „držitelů trofejí“ v Kyjevě s domácím Dynamem 0:1, byla v odvetě na pražské Julisce lepším týmem, přesto zápas skončil 2:2. Pražské vojáky velice poškodil polský rozhodčí, který hráčům soupeře dlouho trpěl zášklonou hru a podle názoru nestranných pozorovatelů měl ve prospěch Dukly odpískat dva zcela jasné pokutové kopky.

Z outsidera favorit

Mužstva 1. čs. fotbalové ligy měla do pražského kvalifikačního utkání o postup na mistrovství Evropy se Španělskem sehráno po jedenácti mistrovských zápasech, ve kterých se do role „černého koně“ soutěže dostal Union Cheb. Chebští fotbalisté, kteří od vzniku klubu v r. 1951 byli v nejvyšší soutěži

dvakrát šestí, a ani tentokrát jim nikdo nevěřil (pod fotografií trenéra Chebu Dušana Uhrina s brýlemi stálo v ligovém přehledu: „Dušan Uhrin si v případě chebského fotbalu určitě růžové brýle nenasazuje.“), předvádějí solidní kopanou. Na rozdíl od svého největšího rivala, bratislavského Slovanu, na hřišti soupeřů ani jednou neprohráli (z pěti utkání venku třikrát vyhráli, dvakrát remizovali a dosáhli skvělého brankového poměru 7:2). Velkou jejich oporou je 26letý brankář Jiří Krbeček, ze zadá-ků Kokoška s Litošem a Horňákem, střed pole nejlépe ovládá 21letý Lumír Mistr a v útoku se nejčastěji prosazuje právě křídlo Gabriel Bertalan, který vstřelil čtyři góly a na pět branek nahrál. Fanoušci v Chebu by si jen přáli, aby jejich fotbalisté měli v lize výdrž.

Překvapením v 1. čs. fotbalové lize jsou výkony Dukly B. Bystrica, Bohemians a pražské Slavie; přeborník republiky Sparta Praha po odchodu svých hvězd do zahraničí je na tom špatně (pasivní skóre 16:17), úplně z formy jsou však pražští vojáci (skóre 12:22) a na cestě z 1. ligy jsou už zřejmě fotbalisté brněnské Zbrojovky.

Pořadí 1. čs. fotbalové ligy (po 11. kole)

	skóre	body
1. Union Cheb	19:5	16
2. Slovan Bratislava	19:9	15
3. Dukla B. Bystrica	17:12	14
4. Bohemians Praha	21:19	12
5. Slavia Praha	21:19	12
6. Dunajská Streda	15:16	12
7. Baník Ostrava	18:14	11
8. Sparta Praha	16:17	11
9. TJ Vítkovice	19:21	11
10. Inter Bratislava	12:17	11
11. FC Nitra	15:13	10
12. Agro Prešov	14:17	10
13. Hradec Králové	12:17	10
14. Sigma Olomouc	19:14	9
15. Dukla Praha	12:22	9
16. Zbrojovka Brno	5:24	3

Prohra, remíza, ale i vítězství nad Sověty

V době od 2. do 5. listopadu došlo na čs. kluzištích ke třem mezistátním přátelským hokejovým střetnutím ČSFR — SSSR, ke kterým musel trenér Stanislav Neveselý (po odchodu několika desítek hráčů na zahraniční angažmá) postavit — až na čtyři zkušené hokejisty — mladé talenty. Ti však potvrdili, že v Československu je stále dostatek technicky vyspělých a bojeschopných hráčů, kteří by mohli obléci čs. reprezentační dres na mistrovství světa r. 1991 ve Finsku. V úvodním zápase se sovětskou sbornou komandou ve Frýdku-Místku se chlapci teprve sehrávali, oťukávali, aby nakonec prohráli s tímto silným soupeřem 2:4. Očividně zlepšení se dostavilo už o dva dny později ve Zlíně, kde zápas skončil 3:3. Že však tito mladíci jsou schopni výkonů světové extratřídy, ukázalo třetí utkání série s mužstvem SSSR v Trenčíně: čs. tým po skvělém výkonu, podloženém i dravostí a nevídanou bojovností zvítězil 5:4, když vítěznou branku

vstřelil čtyři minuty před koncem tohoto duelu trenčinský Horák z přihrávky Spartana Zemličky.

Jak však má vypadat čs. reprezentační tým na světovém šampionátu v Helsinkách? Kromě několika nejlepších z tohoto týmu, který porazil sovětské hokejisty 5:4, mají v něm hrát ti zkušenější hokejisté, kteří působí ve Finsku (Doležal, Slanina, Rusnak a Gudas), v SRN (Lála), v Itálii (Pašek) a jinde, a dokonce i trenér Neveselý hovořil o tom, že by vzal do reprezentace i Antona Štátného. Tomu však moc nevěřím, protože Anton Štátný má kanadské občanství a v minulosti hrál už — byť v přátelských zápasech — za tuto zemi kolébky ledního hokeje.

Jiří Lála superhvězdou bundesligy

Ze dvou desítek našich hokejistů, kteří v sezóně 1990-91 oblékají dresy klubů nejvyšší německé hokejové soutěže (první bundesligy), vyniká nad ostatní bývalý útočník čs. národního mužstva a klubového celku Motor České Budějovice, Jiří Lála. 21. srpna 1959 narozený Lála hraje už druhou sezónu za Eintracht Frankfurt, kde je hráčem číslo jedna. A stejně jako už v předchozí sezóně, bojuje i tentokrát o první místo ve střelecké tabulce. Po osmnáctém ligovém kole je se 25 góly pouze o branku zpět za Kanaďanem Dalem Derkatschem z SB Rosenheimu a jeho mužstvo (vedené i tuto sezónu bývalým čs. reprezentantem Ladislavem Olejníkem — ten je i trenérem reprezentačního týmu SRN) je na velmi čestném pátém místě v bundeslize. Výborné výkony podává nejen brankář Čestmír Fous, ale i emigrantská obranná dvojice Mucha-Mokroš. Jaroslav Mucha byl dokonce v březnu letošního roku vyhlášen za nejlepšího obránce soutěže a v nové sezóně se objevil už několikrát v all-stars-teamu Německa. Na soupisce Eintrachtu Frankfurt jsou i Petr Kopta, Ladislav Štompf a Ota Sýkora.

Nejvíce našich hokejistů obléká však dres švarcvaldského mužstva EHC Freiburg, jehož trenérem se stal na počátku letošní sezóny bývalý obránce čs. národního mužstva a brněnské Komety z její slavnější éry, Rudolf Potsch. V „jeho mužstvu“ hraje celkem devět našich hokejistů, bohužel se jim momentálně nedaří tak, jak by si přál. Jeho svěřenci jsou až na jedenáctém, tedy předposledním místě. Snad také proto, že mužstvo pronásleduje neustálá marodka. Platí to především o dlouholetém útočníku TJ Vítkovice a Toronta Maple Leafs, Miroslavu Fryčerovi, stejně jako o brankáři Jiřím Crhovi z Pardubic. Platnými posilami EHC Freiburg jsou však i čs. obránci: Eduard Uvíra, Petr Gulda, M. Chalupa a Mann, stejně jako útočníci: Jiří Smíček, Tomáš Dolák a Plachta; mužstvo má posílit i mladý Martin Reichel.

V týmu v současné době vedoucího mužstva 1. německé hokejové bundesligy — v EC Kölnu z Kolína nad Rýnem — hraje s velkým úspěchem nejen německý reprezentant Petr Draislaitl z Opavy, ale i Jiří Poner, který přišel do tohoto města na Rýnu na počátku sezóny z EV Landshutu a má za sebou i „zkušební rok“ v Kanadě.

Na druhé příčce německé bundesligy je obhájce mistrovského titulu Düsseldorf EG, kterému k tomuto přebornickému titulu dopomohl svou odbornou trenérskou prací (letos na jaře) bývalý čs. reprezentant Petr Hejma. Ten sice nemá zájem dále mužstvo trénovat (věnuje se svému zaměstnání inženýra Düsseldorfských městských podniků), jeho nástupce v této funkci Hansu Zachovi však pomáhá ke slávě tohoto nejbohatšího klubu ve SRN jeho syn stejného jména Petr Hejma.

V mužstvu Schwenninger ERC patří k nelepším útočníkům Leoš Zajíc a obránce

Richard Trojan. — V mnichovském Hedosu jsou velkými posilami: bývalý hráč pražské Sparty a Toronto Maple Leafs Peter Ihnačák a Milan Vaník, — v Mannheimer ERC hraje Miroslav Malý, v poslední době jsme ho však na ledě neviděli.

V nejvyšší západoněmecké soutěži působí celkem čtyři naši trenéři. Kromě už dvou jmenovaných: Rudolfa Potsche a Ladislava Olejníka, jsou to: v bavorském EV Landshutu Karel Gut a v SB Rosenheimu dr. János Starší.

I ve druhé německé bundeslize — a ještě snad v nižších německých soutěžích — se to hemží našimi trenéry, především však hráči. Tak například v týmu předního klubu II. bundesligy Augsburger EV je trenérem Jozef Čapla, nejlepšími hráči pak Jaroslav Pouzar s Jiřím Brouškem. V bavorském EC Bad Tölzu jsou velkými oporami kladenský obránce Tatiček, z útočníků pak Blažek s Čechem. Trenérem ESV Kaufbeuren je Florian Střida, v obraně vyniká Bokroš s mladým Lukešem, a v útoku je hvězdou výborný střelec Michal Stejskal. — Na trenérské lavičce EV Stuttgartu je Jaroslav Jiřík, k velkým posilám patří bývalý brankář čs. národního mužstva Karel Lang, útočníci Šulák s Jedrušem atd.

V premiéře Davis Cupu 1991 s Rakouskem

Zatímco na stránkách rakouského odborného sportovního tisku pokračují stále ještě úvahy o tom, proč se přece jen nestali rakouští tenisté vítězi vídeňského semifinálního duelu Davisova poháru s družstvem USA (tenisté Spojených států zvítězili nad domácím týmem Spojených států zvítězili nad domácím týmem až po dramatickém boji 3:2), mají prý příznivci úvodním kole Davis Cupu 1991 budou totiž Rakušané hrát — ve dnech 1.-3. února — v Československu, kde nejsou podle rakouských odborníků bez šance na vítězství. Rakouská televize ORF si dokonce do svého studia pozvala bývalého čs. reprezentanta a nyní trenéra rakouské tenisové „dvojky“ Horsta Skoffa Jana Kukala, který tam prohlásil, že ani na čs. půdě nejsou Rakušané žádnými outsidersy. Karel Nováček je prý dobrý tenista, ale i jeho lze porazit, a výkony Milana Šrejbora nejsou takové, aby byl nějakou velkou posilou čs. mužstva. Třeba říci, že optimistická nálada v táboře rakouských tenistů není docela neopodstatněná. Rakouský davisový tým má ve svém středu tenistu světové úrovně — Thomase Musteru, který sice figuruje na sedmé příčce světového žebříčku ATP, ale má navíc, což svým útočným pojetím hry dokázal právě v souboji se Spojenými státy, kdy porazil nejen Michaela Changy, ale i čtvrtého tenistu světa Andre Agassiho (na druhé straně však prohrál na Grand Prix turnaji v Aténách s Marianem Vajdou 6:3, 6:7 a 3:6). Otázkou pře daviscupovým duelem s ČSFR však zůstane, v jaké formě bude Horst Skoff, 24. hráč světového žebříčku, který nemá stabilní formu. A pokud jde o čtyřhru, i v té rakouská dvojice Thomas Muster — Alex Antonitsch tvoří dobrý „tandem“, který podlehl ve Vídni světovým deblistům Leachovi a Pughovi až po dramatickém souboji.

Naše daviscupové družstvo bude mít tedy v 1. kole Davisova poháru co dělat, aby překonalo „rakouskou překážku“ a kvalifikovalo se do čtvrtfinále tohoto neoficiálního mistrovství světa tenisových reprezentačních celků. A v tom by naši tenisté nastoupili proti vítězi utkání Švédsko — Jugoslávie. V dalších dvojicích Davisova poháru „A“ skupiny 1991 se střetnou USA — Mexiko, Kanada — Španělsko, Argentina — Nový Zéland, Itálie — SRN, Švédsko — Jugoslávie, Izrael — Francie a Belgie — Austrálie. Celkem se do soutěže Davis Cupu 1991 přihlásil rekordní počet 88 zemí, mimo jiné v „asijské skupině“ i Kuvajt s Irákem, které byly při londýnském losování nasazeny v čele dvou různých skupin.

Telegraficky

V pondělí 5. listopadu převzala předsedkyně Čs. olympijského výboru a poradkyně prezidenta V. Havla V. Časlavská v pařížském paláci UNESCO Mezinárodní cenu Pierra de Coubertina. Předtím z našich sportovců dostal tuto nejvyšší cenu „fair-play“ (v r. 1975) pouze Emil Zátopek.

Stejně jako už v roce 1989 v jugoslávském Bledu, získal 22letý Václav Chalupa z Prahy i na letošním mistrovství světa veslařů v Tasmánii stříbrnou medaili, když byl ve finále poražen pouze sovětským skifářem Jansonem. Druhou medaili — bronzovou — si z Tasmánie přivezla čs. párová čtyřka žen.

Na XII. mistrovství světa volejbalistů v Brazílii (jehož suverénními vítězi se stali mistři Evropy a vítězi Světového poháru Itálové) obsadilo čs. družstvo až 9. místo, což je debakl sportu, který jsme učili téměř celý svět.

K. Dráždanský

DOBŘE VAŘÍ—DOBŘE SLOUŽÍ

VAŠATA

VZORNÁ ČESKOSLOVENSKÁ RESTAURACE

339 EAST 75th STREET, NEW YORK, N. Y. 10021

TEL.: 988 - 7166 a 650 - 1686